

Grosuplje (centrala)
SP 908
KLASJE
2001

352(497.4 Ivančna Gorica

120010125,4

KNJIZNICA GROSUPLJE
COBIS: *

Klasje

Časopis prebivalcev občine Ivančna Gorica

Številka 4

letnik 7

april 2001

LaMaS

RAČUNALNIŠKI INŽENIRING d.o.o.
Ljubljanska cesta 24 a, 1295 Ivančna Gorica
TEL: 01/7869-040, GSM1: 041/661-972
FAX: 01/7869-045, GSM2: 041/612-923

POPOLNA PONUDBA

Računalniki, tiskalniki, komponente,...
Programi za podjetja in sam.podjetnike,...
... za računovodstvo in trgovino

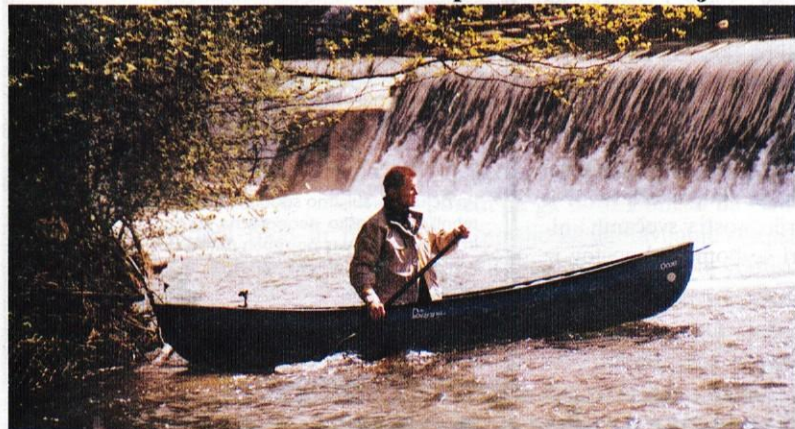
<http://www.lamas.si> e-mail: lamas@lamas.si

Kako lepo so cvetele hruške, pa jih je žal skoraj v celoti otrsela slana.

SNEMALNI DAN KVIZA TV3 PIKOLOVEC

Tokrat v občini Ivančna Gorica pri družini Vencelj

Borut Veselko med iskanjem pike na Krki.

Stran 13

Občina Ivančna Gorica, Krajevno združenje borcev in udeležencev NOB Šentvid pri Stični ter Območno združenje borcev in udeležencev NOB Grosuplje so 26. aprila pred spomenikom prvih ustreljenih talcev ljubljanske pokrajine pripravili tradicionalno slovesnost v počastitev dneva upora proti okupatorju in 60-letnici Osvobodilne fronte Slovenije. V kulturnem programu so nastopili učenci Osnovne šole Ferda Vesela Šentvid pri Stični, Lado Kocjan, borec Gubčeve brigade iz Mirne, pa je v svojem slavnostnem govoru opisal razmere, ki so vladale na našem področju na začetku druge svetovne vojne. Prireditve se je udeležil tudi župan Jernej Lampret.

OBČINA
IVANČNA GORICA

MARKT
HIRSCHAID

POBRATENA

IZ KRAJEVNIH SKUPNOSTI
str. 6-7

TRETJE SREČANJE
ŠENTVIDOV
str. 7

PRILOGA
SLIKAR FERDO VESEL
str. 9

Pogovori z našimi športniki
SAŠO VOZEL, str. 14

PODPISALI BOMO LISTINO O POBRATENJU, str. 2

BESEDE UREDNIŠTVA

Dragi bralci Klasja, tokrat lahko opazujete, kako se prvoaprilska številka časopisa lepo, elegantno, prav v stilu pravih časopisov, preveša v prvomajsko. Na to vplivajo tudi prave pomladanske prevetritve, ki so se zgodile na našem časopisu. Dobili smo namreč novo sodelavko Janjo, o tem smo že pisali, sedaj pa vam lahko tudi že povemo, katera novinarska področja bo pokrivala. Strinjala se je, da prevzame poročanje in pisanje člankov o občinski upravi, krajevnih skupnostih in gospodarstvu v naši občini. Odslej nas lahko tudi kličete na našo telefonsko številko, 786 94 00. Naj vas zopet tudi spomnimo, da nam članke lahko pošiljate po elektronski pošti, in sicer na naslov klasje.casopis@siol.net.

Tokrat boste v Klasju, poleg člankov z različnih področij, ki jih doslej nismo prav zgledno pokrivali, opazili tudi posebno prilogo o slikarju Ferdu Veselu, ki jo je ob 140. obletnici slikarjevega rojstva pripravilo slikarsko društvo Ferda Vesela iz Šentvida. Domoznanska priloga bo zagotovo prišla prav marsikomu ob pisanju referata, seminarske naloge ali pri preučevanju slikarjevega življenja sploh. Tako se torej trudimo biti tudi vaši prijazni spremljevalci. Kot se trudi pomlad... Naj vam lepo dehti in pomladni veter odpihne vse skrbi. (KM)

NOVE ZNAMKE

POŠTA SLOVENIJE

KDO SMO?

LOGO d.o.o.
Ljubljanska cesta 66
1290 Grosuplje
Tel.: 01 7866-830

NAŠA GLAVNA DEJAVNOST
JE PRODAJA IN RAZVOJ

KURILNEGA OLJA

Naročila po tel.: 01 7866-840

LOGO

KAJ ŠE NUDIMO?

TEHNIČNI PREGLED MOTORNIH IN PRIKLOPNIH
VOZIL, ZAVAROVANJE, PLAČILO CESTNINE,
PODALJŠANJE REGISTRACIJE.

VSE NA ENEM MESTU!

Iz Jernejeve malhe

Maj je mesec prebujanja narave in vsega živega. Velika noč je minila v znamenju nanovo začetega življenja. Povezovanje med ljudmi, sodelovanje in druženje nas odvrta od tehnično preobremenjene družbe, kjer le redko najdemo neposredno izgovorjeno besedo in topel nasmeh. Tudi zato v Občini Ivančna Gorica spodbujamo številne prireditve in srečanja, na katerih hočemo poudariti vrednote, ki se vse prevečkrat umikajo v pozabo.

Naši prijatelji iz pobratenega nemškega mesta Hirschaid bodo na tridnevem obisku pri nas. V uradnem delu srečanja bomo podpisali listino o pobratenu in sodelovanju. Srečala se bosta dva naroda z različnimi kulturama, navadami, običaji, pa vendar z enako mislijo, da kjerkoli na tem svetu smo, morejo zmagovati le pristne človeške vrline. Z lepimi spomini, spoznanji in novimi prijatelji bo to srečanje še poglobilo bodoče sodelovanje na društvenem, kulturnem, političnem in gospodarskem področju. Naši prijatelji tako resno pristopajo k sodelovanju, da so se celo začeli učiti našega jezika. Pa naj še kdo reče, da nam ni mesta v Evropi!

Nasploh je v teh tednih izjemno bogato dogajanje v kulturi in turizmu, kar kaže tudi koledar pomembnejših prireditev po večini krajev v naši občini, ki je bogat kot še nikoli. Vse priznanje gre ljudem, ki na amaterski osnovi posredujejo delček lepega preko svojih programov tudi drugim. Srečen si lahko le takrat, ko je srečen tudi tvoj sosed.

Povsod skušajmo kaj storiti tudi za soseda. Odtujenost v današnjem času je tako velika, da se ponekod sosedje niti ne poznamo. Skupaj z občino, ki na novo zaposluje delavke na področju socialnega varstva, naredimo nekaj dobrega tudi za tiste sosede, ki so pomoči najbolj potrebni.

Omeniti moram še dve veliki prireditvi, ki sta tik pred vrati. Največja je seveda Tabor slovenskih pevskih zborov v Šentvidu pri Stični. Za izvedbo tega so priprave že v polnem teku. Organizatorji so opravili že vsa najnujnejša dela, pevci se intenzivno pripravljajo in komaj čakajo, da spet pridejo v gostoljubni Šentvid, saj se 17. junij hitro približuje.

Pomembna prireditev v začetku maja je tudi kolesarska dirka Po Sloveniji, za katero smo v Ivančni Gorici pridobili štart pete etape. Kolesarjenje je prava priložnost, da z odprtimi očmi odkrivamo znana in neznana območja naše prelepe domovine. Avanturizem, nepredvidene situacije, vesela družina ali samotna vožnja nam odkrivajo drugačen pogled na svet, saj ob znoju in odrekanju postajamo močnejši in odločnejši. Kolo ima vedno več privrženec in prav take prireditve, kot je kolesarska dirka Po Sloveniji in druge spodbujevalne akcije, pomembno prispevajo k tekmovalnosti in samopotrjevanju mladih. V času dirke Po Sloveniji bo tudi kolesarski maraton občin Grosuplje, Dobropolje in Ivančna Gorica, na katerem bodo rekreativni navdušenci lahko izbrali sebi primerno progo. Ob takih prireditvah s svojo strokovnostjo pomagajo poleg ostalih tudi člani gasilskih društev ter člani zveze šoferjev in avtomehanikov.

Občina Ivančna Gorica je v razvoj cestne infrastrukture in ostalih ponudb, ki izhajajo iz naravne in kulturne dediščine, vložila v zadnjem obdobju veliko, tako da imajo ljubitelji kolesarskih konjičkov možnost, spoznati in odkriti posebnosti tega dela Slovenije. Zanimariti ne gre tudi dejstva, da je kolo zelo primerno prevozno sredstvo, ki razbremeni pretirano motoriziranost v prometu.

Vrhunec prireditev v maju bo praznovanje občinskega praznika Občine Ivančna Gorica. Vse občane vabim na številne prireditve, ki bodo sestavni del našega skupnega praznovanja.

Župan Jernej

URNIK POSLANSKE PISARNE za I. polletje 2001

JANEZ JANŠA, poslanec SDS v državnem zboru

V poslanski pisarni se boste lahko pogovorili s poslancem SDS Janezom Janšo.

datum	kraj	od	do
14. maj	Temenica – dom krajanov	13.00	15.00
14. maj	Dob – gasilski dom Dob	16.00	17.30
11. junij	Šentvid pri Stični – krajevna skupnost	13.00	15.00
11. junij	Ivančna Gorica – občina, Sokolska 8	16.00	17.30

Vabljeni

KAKO SE JE SPLETALO PRIJATELJSTVO MED OBČINAMA HIRSCAID IN IVANČNA GORICA

Na začetku tretjega tisočletja, v letu 2001, bomo dokončno podpisali uradno listino o prijateljstvu med Hirschaidom in Ivančna Gorico.

Da je prišlo do stikov med občinama, ima največ zaslug opatija Stična. Stiški samostan je namreč zaživel že 37 let po ustanovitvi cistercijskega reda, leta 1135. Uspelo mu je prevarhariti viharje evropske zgodovine do današnjih dni. Samo osem let pred stiškim, leta 1127, je bil ustanovljen cistercijski samostan v Ebrachu, pedaleč od Hirschaida na Bavarskem. Temu samostanu zgodovina ni bila tako naklonjena. Dandanes je v zgradbi samostana hotel za mlade, le samostanska cerkev še vedno služi svojemu namenu.

Prebivalci Ebracha so ohranili spomin na cistercijske menihe. Hubert in Inge Patzelt sta se še posebej zanimala za zgodovino cistercijskega reda. Poleti 1973 sta med šolskimi počitnicami prvič obiskala Stično. Tež svoji "ljubezni" sta ostala zvesta do današnjih dni.

Leta 1977 sta se udeležila slovesnosti ob 850-letnici ustanovitve Ebracha tudi predstavnik stiškega samostana (patra Simon Ašič in Pavel Pavlič).

Ko je leta 1985 stiški samostan praznoval 850-letnico ustanovitve, je

Hubert Patzelt pripravil razstavo o zgodovini stiškega samostana.

V letu 1985 je bilo na pobudo zakoncev Patzelt uradno ustanovljeno Društvo prijateljev opatije Stična, ki danes šteje že več kot 380 članov.

Leta 1986 je nastala zgoraj omenjena in dopolnjena razstava del stalnih zbirk Slovenskega verskega muzeja.

Od leta 1986 prihajajo člani društva in tudi ostali vsako leto v Stično. Na ta način spoznavajo ne le Stično in našo občino, ampak tudi Slovenijo.

Leta 1991 so naši prijatelji s skrbjo in simpatijami spremljali našo osamosvojitve.

Leta 1994 so se udeležili slovesnosti ob otvoritvi novega magistrata v Hirschaidu tudi predstavniki iz Stične.

Leta 1995 je v Hirschaidu gostoval Stiški kvartet.

Oktober 1997 je prišlo do prvih uradnih stikov med Ivančno Gorico in Hirschaidom.

Junija 1998 so prišli na slovesnost ob jubileju cistercijskega reda tudi udeleženci iz Hirschaida. Predstavili so se nam mladinski pevski zbor pod vodstvom Petra Blossa, odrasli pevski zbor Collegium vocale, folklorna skupina, športniki in gasilci ter dele-

gacija svetnikov in upravnih delavcev z županom Schlundom na čelu, ki je ob obisku navezala tudi uradne stike z našo občino. Istočasno je naša občina imenovala Huberta Patzelta za častnega meščana.

Jeseni leta 1999 je bila v Hirschaidu slovesno podpisana listino o pobratenu med Hirschaidom in našo občino. Slovesnosti so se udeležili predstavniki občinske uprave, svetniki, predstavniki gasilcev, športnikov, osnovne in srednje šole.

V letu 2000 so Hirschaid obiskali gasilci, ki so se udeležili slavnostne podelitve gasilskih odlikovanj. Aprila je v Hirschaidu razstavljal tudi pater Branko Petauer. Junija so prišli člani mladinskega zbora pod vodstvom Petra Blossa na pevski tabor v Šentvidu. Zaradi nenadne smeti Vinka Blatnika jeseni istega leta je bil slovesen podpis listine o pobratenu odložen na kasnejši čas.

Listina o pobratenu med občinama bo uradno podpisana tudi pri nas. To se bo zgodilo ob letošnjem obisku, maja 2001. Natančen spored slovesnosti je razviden iz objavljene programa obiska.

Kronologijo dogodkov sestavila
M. A. Ficko

PROGRAM OB OBISKU PRIJATELJEV IZ HIRSCAIDA

Goste iz Nemčije bomo sprejeli v petek 4. maja ob 16. uri na parkirišču pred stiškim samostanom, potem se bodo namestili, zvečer pa bo večerja v Gostilni Štorovje v Radohovi vasi.

V soboto med 9. in 10.30 uro bodo prijatelji iz Hirschaida obiskali Jurčičevo domačijo in Galerijo Kresnička, kjer bodo poskusili dobrote, ki bodo razstavljene na Dnevih slovenske potice. Potem bodo naši gasilci nemške kolege popeljali po gasilskih društvih, (PGD Hudo - Ivančna Gorica 10.45 - 11.15, Mestna hiša v Višnji Gori in PGD Višnja Gora 11.20 - 13.00, PGD Kriška vas 13.05 - 13.30, PGD Krka 13.45 - 14.10, PGD Korinj 14.25 - 14.50, PGD Zagradec 15.00 - 18.00), ostali pa bodo šli na izlet po Dolenjski. Zvečer ob 20. uri bo v avli OŠ Ferda Vesela v Šentvidu pri Stični podpis listine o pobratenu s kulturnim programom, ki mu bo sledilo družabno srečanje v telovadnici.

Zadnji dan, v nedeljo 6. maja, se bodo po zajtrku (ob 9.30) gostje zbrali pri gasilskem domu v Stični in se skupaj odpravili k Florjanovi sveti maši, gasilci bodo ob tej priložnosti v svečanih uniformah in s prapori. Popoldne ob 15. uri se bomo od gostov iz Hirschaida poslovili.

J.O.

ŽELVA d.o.o.

Podjetje za usposabljanje
in zaposlovanje invalidov Ljubljana
p.p. 2038
ROZMANOVA 2/A
1001 Ljubljana

Tel.: 01/433 84 41
01/433 85 11
Fax: 01/433 90 41

ČISTILNI SERVIS

S kakovostnim čiščenjem ohranjamo
naravne vrednote človeka in okolja

IZVAJAMO STORITVE:

- ◆ ČIŠČENJE SKUPNIH PROSTOROV V
- STANOVANJSKIH OBJEKTIH (Stopnišča, kleti ...)
- POSLOVNIH OBJEKTIH (Hodniki, WC ...)
- ◆ ČIŠČENJE PISARNIŠKIH IN POSLOVNIH PROSTOROV
- ◆ GENERALNO ČIŠČENJE OBJEKTOV IN OPREME
- ENKRATNO ALI PERIODIČNO
- PO GRADBENIH IN OBRATNIŠKIH DELIH

Pri delu uporabljamo sodobno čistilno
tehniko, ekološko neoporečna čistila
in zagotovimo ves potreben material.

VAŠE ZADOVOLJSTVO JE NAŠ USPEH!

PRIREDITVE V OBČINI IVANČNA GORICA - MAJ 2001

MAJ 2001		
4.-6. 5. 2001	IVANČNA GORICA in okolica	Pobratena občina Hirschaid na obisku
5. 5. 2001 10.00	MULJAVA, Jurčičeva domačija	Dnevi slovenske potice
9. 5. 2001 9.00	MULJAVA, Jurčičeva domačija	Mednarodno srečanje mladine dijaških domov Slovenije in zamejstva (Trst, Celovec). Srečanje likovnih ustvarjalcev na temo: Arhitektura podeželja
10. 5. 2001 8.30	MULJAVA, Galerija Kresnička	Območno srečanje mladih likovnih ustvarjalcev
11. 5. 2001 19.00	VIŠNJA GORA, Gasilski dom	Gledališka predstava Saše Pavček: Bužec on, bužca jaz
12. 5. 2001 15.00	IVANČNA GORICA, Kulturni dom	Medobmočno srečanje mladih literatov ljubljanske regije
18. 5. 2001 19.00	IVANČNA GORICA, Kulturni dom	Pozdrav maju, koncert mešanega pevskega zbora Ivančna Gorica z gosti
20. 5. 2001	ŠENTVID PRI STIČNI, Galerija	Zaključna slovesnost ob 140.letnici rojstva slikarja Ferda Vesela. Razstava
25. 5. 2001 19.00	IVANČNA GORICA, Kulturni dom	Občinski praznik. Slavnostna seja – podelitev nagrad in priznanj
25.-27.5.2001 18.00	MULJAVA, Galerija Kresnička	EX TEMPORE 2001, ustvarjalno srečanje. Odprtje razstave (27. 5. ob 18.00)
26. 5. 2001 20.00	ŠENTVID PRI STIČNI, Kulturni dom	Premiera gledališke predstave J. S. Popoviča: Jara meščanka
27. 5. 2001	KRKA	Kajakaški spust po reki Krki
27. 5. 2001 9.00	GROSUPLJE, pred športno dvorano Brinje	Kolesarski maraton treh občin
27.5.2001 12.00	Lučarjev Kal	8. občinsko tekmovanje koscev in 3. razstava dobrot gospodinj
29. 5. 2001 19.30	IVANČNA GORICA, Cerkev sv. Jožefa	Bachov orgelski koncert: Milko Bizjak V počastitev občinskega praznika

Kdo je kdo na Občini Ivančna Gorica - predstavljamo zaposlene v občinski upravi

PO KAJ K DIREKTORJU OBČINSKE UPRAVE?

Na Občini Ivančna Gorica se pogosto dogaja, da ljudje, ki prihajajo tja, ne vedo, pri kom (katerem referentu) je treba kaj urediti oziroma ali je razrešitev njihovih težav sploh v pristojnosti občine. Zato smo se v uredništvu Klasja odločili, do bomo predstavili delo in pristojnosti posameznikov, ki so zaposleni v občinski upravi. Prav je, da začnemo kar pri direktorju Janezu Radošu, saj je on tisti, ki koordinira in pozna delo vseh referentov, hkrati pa našo občino poleg župana zastopa tudi na mnogih pomembnih sestankih in posvetih. Mogoče se kdo sprašuje, zakaj nismo začeli pri županu,

odgovor na to vprašanje pa tiči v dejstvu, da Jernej Lampret županskega dela ne opravlja kot redno službo, saj je še vedno zaposlen kot ravnatelj na Osnovni šoli Šentvid pri Stični, zato ga bomo predstavili "izven konkurence".

Janez Radoš, direktor občinske uprave, sodeluje pri vseh zadevah, ki so v pristojnosti občine, zato se mora pogosto posvetovati z županom in strokovnjaki. "Ljudje s pripombami, težavami in pritožbami, ki jim sami niso kos, ponavadi najprej pridejo k meni, jaz pa jim zadeve pomagam reševati na podlagi znanja in informacij, ki jih imam o zakonodaji in odlokih, sicer pa jim povem, na katerega referenta se morajo obrniti," je povedal Radoš, ki je na Občino Ivančna Gorica kot referent za komunalno infrastrukturo prišel pred tremi leti, lansko jesen pa je nastopil delovno mesto direktorja.

OSNOVA JE PRORAČUN

Direktor občinske uprave mora koordinirati delo vseh občinskih referentov, turistične in gasilske zveze, civilne zaštite, bdeti pa mora tudi nad delom občinskega glasila - Klasja - in sodeluje z oddelkom za obrambo. Osnova njegovega dela so

projekti in naloge, ki jih občinski svet vsako leto sprejme s proračunom; direktor je namreč odgovoren za njihovo izvedbo, občinski svet pa sprejme tudi program dela občinske uprave, kjer so aktivnosti za celo leto razdeljene po kvartalnih in usklajene z zakonodajo.

NATRPAN URNIK

Se vam zdi dosedanji opis dela Janeza Radoša preveč splošen? Pa poskusimo drugače. Ko sem se pogovarjala z njim, mi je iz svojega urnika na hitro prebral, katere sestanke in dolžnosti je imel v zadnjem tednu; verjemite, vsak njegov dan je bil zelo natrpan: priprave ob obisku predstavnikov iz Hirschaida, pogovor o reševanju težav s šolskimi prevozi zaradi stavke LPP, priprave za občinski svet, pogovor z agencijo za regionalni razvoj Naš laz, neprestano so se ponavljali sestanki za ceste pa pogovor s predstavniki zavoda za zaposlovanje glede javnih del v občini, pogovor o kolesarski dirki po Sloveniji... Spisku ni bilo videti konca, poleg tega pa ne gre pozabiti, da v času uradnih ur k njemu prihajajo tudi občani, ki so se znašli v položaju, iz katerega ne vidijo izhoda.

JANJA OMAHEN

SVOJCI PO VOJNI POBITIH OSEB BODO DOBILI ODŠKODNINE

Prizadete svojce po vojni pobitih oseb obveščamo, da lahko na podlagi 10. člena Zakona o popravil krivic (Uradni list RS št. 59/96) vložijo pri ministrstvu za pravosodje, sektorju za popravilo krivic, zahtevek za popravilo krivic in status upravičenca:

1. da se mi prizna status bivšega političnega zapornika
2. da se mi prizna status svojca pokojnika, bivšega političnega zapornika, ker je oseba, ki je izpolnjevala status bivšega političnega zapornika, umrla pred vložitvijo zahteve
3. da se pokojniku (ime in priimek) prizna status po vojni pobite osebe
4. da se mi prizna status svojca po vojni pobite osebe
5. da se mi prizna status pravne-

ga naslednika svojca po vojni pobite osebe, ker je oseba, ki je imela status svojca po vojni pobite osebe, umrla pred vložitvijo zahteve

Praktično navodilo:

Upravičenec (mati, oče, vsi otroci...) izpolnijo obrazec zahteve za popravilo krivic, ki ga dobijo pri vratarju ministrstva za pravosodje na Župančičevi 3 v Ljubljani. Izpolnjeni obrazec z dokazili o statusu upravičenca, ki mora biti lastnoročno podpisan, oddaste na vložišču ministrstva za pravosodje, potem pa ga boste odnesli na vladno komisijo za ugotavljanje statusa upravičenca. Po potrditvi te komisije bodo upravičenci (otroci pokojnikov) na podlagi zakona dobili odločbo o odškodnini, vsak upravičenec posebej (200.000 tolarjev).

To odškodnino naj bi izplačali v dveh delih: polovico v gotovini, in to v prvi polovici leta 2002, drugo polovico pa v obveznicah odškodninskega sklada, ki bodo izplačljive v letu 2003 in pozneje.

Ker je v občinah Grosuplje, Ivančna Gorica in Dobropolje veliko upravičencev do tega statusa, prosimo, da oddaste zahteve za popravilo krivic. Dokumentu je treba priložiti mrliški list, če pa ta ne obstaja, izjavo svojcev ali prič vložite kot predlogo na Upravni enoti Grosuplje za izdajo ustreznega dokumenta- mrliškega lista za pogrešano osebo in ga predložite k zahtevku za popravilo krivic.

Društvo za ureditev zamočanih grobov
Odbor Grosuplje

JAVNI NATEČAJ ZA NAJBOLJŠE TURISTIČNE SPOMINKE

Turistična zveza Slovenije in Združenje spominkarjev Slovenije v sodelovanju z drugimi združenji razpisujeta javni natečaj za izbor najboljših turističnih spominkov Slovenije v letu 2001.

Na natečaju lahko sodelujejo samo spominki in ideje, ki prepoznavno in izvorno predstavljajo kulturno in naravno dediščino, turistični objekt, turistični kraj, turistično regijo ali Slovenijo kot turistično destinacijo, jih je mogoče izdelati v večji količini za prodajo in so prvič javno predstavljeni. Trije spominki, ki bodo v skupni oceni glede na vsa ocen-

jevalna merila (umetniško - etnološka vrednost, komercialna vrednost, predstavljanje kraja, regije ali države) dosegli največ točk, bodo prejeli denarne nagrade: prva nagrada bo 300 tisoč, druga 200 tisoč in tretja 100 tisoč tolarjev.

Poleg denarnih nagrad bo komisija podelila še pisna priznanja za naslednje tri najboljše uvrščene spominke. Na natečaj se lahko prijavijo vse pravne in fizične osebe, udeleženci pa lahko sodelujejo z največ dvema izdelkoma.

Spominke za natečaj bodo sprejemali do 15. junija 2001, in

to na sedežu Turistične zveze Slovenije, Miklošičeva 38, Ljubljana.

Vzorci ne smejo biti večji od 30x20x20 cm. Vsakemu mora biti priložena zaprta kuverta z naslednjimi podatki: ime, priimek, naslov in telefonska številka avtorja, kratek opis spominka, ali avtor spominka išče proizvajalca spominka, ali avtor spominka išče prodajalca spominka, dve fotografiji spominka (za katalog) in označeno, ali je to ideja za spominek. Nagradjeni spominki ostanejo v arhivu Turistične zveze Slovenije.

PRVI MARATON TREH OBČIN

Pri nas le dve trasi

Na pobudo Kolesarskega društva Grosuplje bo 27. maja prvi Maraton treh občin, ki se bo začel ob 9. uri pred Osnovno šolo Brinje v Grosuplju, potem pa po treh različnih trasah nadaljeval po dveh ali vseh treh občinah in zaključil na izhodišču. Skozi naše kraje bodo šli le kolesarji, ki se bodo odločili za traso B (95 km) oziroma C (110 km), kajti trasa A (45 km) bo obšla le kraje grosupeljske in dobropoljske občine.

Kolesarji, ki se bodo odločili za traso B, bodo ob:

10.45 na Krki
10.55 pri Obrščaku na Muljavi
11.05 v Bogi vasi
11.50 v centru Šentvida
12.05 v Ivančni Gorici
12.20 v centru Višnje Gore
12.30 na Polževem

Kolesarji s trase C bodo ob:

10.45 na Krki
11.00 na Korinju
11.35 na Muljavi
11.50 v Bogi vasi
12.15 v Temenici
12.25 v centru Šentvida
12.40 v Ivančni Gorici
12.50 v Višnji Gori

Na posameznih križiščih bodo domačini pomagali pri redarski službi.

KOLESARSKA DIRKA PO SLOVENIJI

Kolesarski klub Krka - Telekom pripravlja kolesarsko dirko Po Sloveniji, ki bo potekala od 8. do 13. maja. Štart pete etape bo 11. maja ob 11.15 pred občinsko zgradbo v Ivančni Gorici, cilj pa v 175 kilometrov oddaljeni Ajdovščini. Zaradi protokola in štarta kolesarske dirke bo Sokolska cesta v Ivančni Gorici tisti dan med 9. 30 in 11.20 zaprta.

Ta mesec bodo v Občini Ivančna Gorica čistilne akcije

POISKALI BODO LASTNIKE ZAPUŠČENIH AVTOMOBILOV

Župan Občine Ivančna Gorica Jernej Lampret je sredi aprila sklical predstavnike lovskih družin, turistične zveze, regijskega društva ekološkega gibanja, javnega komunalnega podjetja iz Grosuplja, predsednike krajevnih skupnosti in pristojne uslužbenke občinske uprave na posvet o čistilnih akcijah. Te naj bi bile nekaj dni pred rednim kosovnim odvozom, koordinacijo med sodelujočimi društvi pa bodo prevzeli predsedniki krajevnih skupnosti.

Martin Hočevar iz Lovske družine Suha krajina je opozoril, da bodo te akcije nekoliko prepozno, saj se bodo kmetje jezili zaradi pohojene trave. Poudaril je tudi, da bi bilo treba popisati številke motorjev in šasij ter na podlagi teh najti zadnje lastnike avtomobilskih školjk, ki so najbolj odgovorni za to, da so njihovi jekleni konjički končali v travi ali gozdu. "Občinski svet bi moral sprejeti tudi poseben odlok, po katerem bi ti lastniki morali plačati odvoz avtomobilov in kazni," je na koncu dodal Hočevar, saj neodgovornemu odlaganju teh odpadkov ni videti konca.

Župan je zatem predlagal, da bi na letošnjih čistilnih akcijah sodelovali mehaniki, ki bi lahko poiskali potrebne številke, s katerimi bi prišli do lastnikov zapuščenih avtomobilov, njihova imena in priimke pa bi potem objavili v Klasju. Za ilustracijo je povedal tudi to, da je morala lani naša občina za odvoz 229 avtomobilskih školjk iz vseh krajevnih skupnosti plačati več kot milijon tolarjev.

Na posvetu je bilo izrečenih precej pikrih na račun tistih, ki odpadke neodgovorno puščajo na mestih, ki jim niso namenjena, saj mečejo slabo luč tudi na ostale. Ob takšnih čistilnih akcijah je na prvi pogled videti, kot da se ekološko ozaveščeni udeleženci čiščenja prav veselijo in komaj čakajo, da bi kdo odvrigel svoje odpadke, da jih bodo oni lahko pospravili. Zbrani so menili, da se to dogaja tudi zaradi načina poročanja v medijih.

J.O.

Lani je občina plačala več kot milijon tolarjev za odvoz 229 avtomobilskih školjk.

SLOVENSKA RAZSTAVA IN OCENJEVANJE "DOBROTE SLOVENSКИH KMETIJ"

Druga prireditev v tem mesecu je bila že tradicionalna razstava Dobrote slovenskih kmetij, ki je v času od 20. do 23. aprila potekala v minoritskem samostanu na Ptujju. S svojimi izdelki je sodelovalo več kot 550 kmetij. V sklopu prireditev so

pripravili okroglo mizo, na kateri so svoje izkušnje o direktni prodaji na domu predstavile avstrijske kmetice. Organizirali so tudi strokovni posvet in javno razpravo z naslovom Ureditev dopolnilnih dejavnosti na kmetijah v zakonu o kmetijstvu in

podzakonskih predpisih.

Na letošnjem ocenjevanju so sodelovale tudi tri kmetije z našega področja ter za vse poslane vzorce prejele tudi priznanja, in sicer je Kmetija Erjavce za suhe hruške in suha jabolka prejela zlati priznanji, za suha neolupljena jabolka pa bronastega. Prav tako so Erjavcevi prejeli znak kakovosti za suhe hruške, ki ga je mogoče pridobiti šele, ko proizvajalec za enak izdelek tri leta zapovrstjo prejme zlato priznanje.

Vincencij Čepon je za kozji jogurt prejel srebrno priznanje, Turistična kmetija Grofija pa dve bronasti priznanji - enega za mešano belo vino in drugega za cviček.

Vsem dobitnikom iskreno čestitamo!

Svetovalka za KD in DD, I. Lekan

Baliranje v SK KMETOVALEC - poročilo s sestanka izvajalcev baliranja

Dogovor na sestanku je bil kratek in jedrnat: na terenu izvaja baliranje - okrogle bale za silažo - kakih deset članov strojnega krožka, pa tudi nekateri posamezniki, ki niso člani društva. Ker je sezona siliranja tik pred nami, so udeleženci sestanka uskladili izhodiščne cene za balo, in sicer glede na število slojev povijanja, število bal na posamezni parceli ter glede na zahtevnost terena samega.

Cenik je takle:

- štirislojno povijanje od 1.800 do 2.200 SIT za balo
- šestislojno povijanje od 2.000 do 2.500 SIT za balo

Udeleženci sestanka so dosegljivi na tel.:

- Janez Javornik, Praproče 18 - 040 224 443
- Franc Krampelj, Zagradec 45 - 041 202 695
- Rajko Sinjur, Radanja vas 7 - 031 545 499
- Anton Čebular, Dob 2 - 041 520 800 in
- Matija Ceglar, Gorenje Brezovo 2 - 041 520 630

Občina Ivančna Gorica, Sokolska 8, 1295 Ivančna Gorica na podlagi Odloka o proračunu Občine Ivančna Gorica za leto 2001 (Uradni vestnik Občine Ivančna Gorica, št. 3/01) objavlja

JAVNI RAZPIS

za dodelitev subvencij za urejanje pašnikov

I. Sredstva, namenjena za urejanje pašnikov z optimalnim izkoriščanjem naravnih danosti na pašnih površinah nad 3 ha, se bodo dodeljevala za:

- postavitve pašnih ograj,
- graditev in pregraditev na pašne čredinke s stalno električno ograjo,
- ureditev napajališč za živino, vključno z ureditvijo virov pitne vode.

II. Skupni znesek sredstev, namenjenih za subvencije, je 2.500.000,00 tolarjev.

III. Upravičenci do subvencij so fizične osebe s slovenskim državljanstvom, ki se aktivno ukvarjajo s kmetijsko dejavnostjo in pridelujejo tržne viške ter imajo obdelovalne površine na območju Občine Ivančna Gorica.

IV. Oblika dodeljevanja:

Subvencije se dodeljujejo v obliki nepovratnih sredstev, vendar največ v višini do 60 % od vrednosti posameznega programa. Razliko do končne vsote plača lastnik. Kot dokazilo je treba pred izplačilom nepovratnih sredstev predložiti račune za nakup pašne opreme po projektni dokumentaciji (v višini 100%).

V. Predpisana dokumentacija:

- projektna dokumentacija s predračunsko vrednostjo del po posameznih fazah in vrstah, ki jo

pregleda in potrdi Kmetijska svetovalna služba; - katastrski načrt, v katerega je vrisana ureditev pašne površine.

VI. Predložiti je treba:

- izpolnjen obrazec Vloga za dodelitev subvencij za urejanje pašnikov, ki ga dobite pri Kmetijski svetovalni službi ali na Občini Ivančna Gorica (Referat za kmetijstvo).
- dokazila o lastništvu: posestni list, pogodbo o dolgoročnem zakupu (10 let), če se dela opravljajo na najetih površinah.

VII. Merila za pridobitev nepovratnih sredstev:

Na podlagi pravočasno oddanih in popolnih vlog bo komisija opravila terenski ogled kmetijskih zemljišč, ki so predvidena za ureditev pašnika, ta ogled pa je pogoj za pripravo sklepa o višini odobrenih sredstev, ki ga izda župan Občine Ivančna Gorica.

VIII. Upravičenci vložijo vloge za pridobitev subvencij z vsemi potrebnimi dokazili v 30 dneh od dneva objave na naslov: Občina Ivančna Gorica, Sokolska 8, 1295 Ivančna Gorica.

IX. Upravičenci bodo o dodelitvi subvencij obveščeni po opravljenem terenskem ogledu kmetijskih zemljišč.

ŽUPAN:
Jernej Lampret, prof., l.r.

KMETIJSTVO IN GOZDARSTVO V PRORAČUNU OBČINE IVANČNA GORICA ZA LETO 2001

Proračun Občine Ivančna Gorica za leto 2001 naj bi zagotavljal finančna sredstva tudi za najpomembnejše naloge s področja kmetijstva in gozdarstva. Zajel je vse pomembnejše segmente kmetijstva in gozdarstva in jih subvencioniral do določenih višin.

Postavke v proračunu za leto 2001, ki so namenjene za subvencioniranje kmetijstva in gozdarstva v Občini Ivančna Gorica:

1. SREDSTVA ZA SUBVENCIONIRANJE CEN ZATIRANJA MASTITISA

Subvencija znaša 50 % cene zdravljenja, ki jo zaračunava veterinarska služba. Stroški zdravljenja mastitisa so visoki, zato kmete, ki odajajo mleko, to veliko stane.

2. SREDSTVA ZA UMETNO OSEMENJEVANJE

Namenjena so kmetom za stroške, ki so jih dolžni poravnati veterinarski službi ob prvi osemenitvi krave. Subvencija znaša 1000 sit na kravo.

3. SREDSTVA ZA SUBVENCIONIRANJE NABAVE SEMEN

Subvencija je namenjena nakupu semenske koruze, ki je je v naši občini največ. Subvencioniranje bo potekalo na enak način kot v preteklih letih.

4. SREDSTVA ZA SUBVENCIONIRANJE EKOLOŠKO SPREJEMLJIVIH ŠKROPIV

Tudi tu bo potekalo subvencioniranje na enak način kot v preteklih letih. Čeprav so vsa škropiva škodljiva, pa so nekatera manj, zato so subvencije namenjene tem škropivom, ki so ravno zaradi tega precej dražja.

5. SREDSTVA ZA SUBVENCIONIRANJE ODKUPA MLADEGA PITANEGA GOVEDA

Sredstva so namenjena subvencioniranju odkupa mladega pitanega goveda, v enaki višini kot preteklo leto in tudi na enak način. Čeprav subvencija ni visoka upamo, da bo vsaj malo pomagala broditu sedanjo kritično situacijo v govedoreji.

6. SUBVENCIJA PREVOZA MLEKA Z ODDALJENIH KMETIJ

Ta postavka je v letošnjem letu prvič. Potreba po tem je nastala, ker država plačuje prevoze samo tam, kjer je v zbiralnici najmanj 500 litrov mleka dnevno, zato bi za oddaljene kmetije to pomenilo velik strošek.

7. POSPEŠEVANJE ČEBELARSTVA

Sredstva so namenjena nakupu zdravil za zdravljenje čebel. V letošnjem letu se je nanovo ustanovilo tudi čebelarsko društvo Stična, tako da se bodo letos sredstva razdelila na tri društva, in sicer na enak način kot prejšnje leto.

8. SOFINANCIRANJE DRUŠTEV S PODROČJA KMETIJSTVA

V naši občini je trenutno sedem aktivnih društev, sredstva pa se bodo razdelila glede na njihove programe in aktivnosti.

9. SREDSTVA ZA STROKOVNE NALOGE JAVNE GOZDARSKE SLUŽBE

Sredstva so namenjena strokovnemu izobraževanju lastnikov gozdov s področja gozdarstva. Izvajajo se po programu Zavoda za gozdove Slovenije, ki pripravi tudi program izobraževanja.

10. SREDSTVA ZA STROKOVNE NALOGE KMETIJSKE SVETOVALNE SLUŽBE

Sredstva so namenjena izobraževanju kmetov s področja kmetijstva. Izvaja in organizira jih Kmetijska svetovalna služba, ki pripravi tudi program izobraževanja.

11. REDNO VZDRŽEVANJE GOZDNIH CEST

Ta sredstva so namenjena vzdrževanju gozdnih cest, njihovo višino pa določi Ministrstvo za kmetijstvo. Dela se bodo izvajala po programu Zavoda za gozdove, ki tudi vodi vzdrževanje.

12. GOZDNE VLAKE

Tudi v letošnjem proračunu so namenjena sredstva za izgradnjo gozdnih vlak, ki se naj bi sofinancirala iz sredstev Občine 60% in sredstev lastnikov gozdov 40%. Dela se bodo izvajala po programu Zavoda za gozdove, ki je pripravil načrt izgradnje in pridobil ustrezno dokumentacijo.

13. AGROMELIORACIJE, ČIŠČENJE POTOKOV, UREJANJE POLJSKIH POTI

Zaradi velikega interesa so tu predvidena kar velika sredstva. Dela bodo potekala enako kot lani, približno enak bo tudi sofinancerski delež. Objavljen pa bo tudi javni razpis, na katerega se bodo lahko javili zainteresirani kmetijski proizvajalci.

14. DENARNA POMOČ PRI IZOBRAŽEVANJU S PODROČJA KMETIJSTVA

To je enkratna denarna pomoč pri izobraževanju mladih s področja kmetijstva. Objavljen bo javni razpis, na katerega se bodo lahko prijavili vsi upravičenci.

15. ZLOŽBE ZEMLJIŠČ

Po projektu podjetja GI - STARC naj bi v letošnjem letu prišlo do prvih izvedb zložb kmetijskih zemljišč, zato so temu namenjena nekoliko višja sredstva v letošnjem letu.

16. PILOTSKI PROJEKTI - PAŠNIKI

Interes za urejanje pašnikov je velik, kar se je pokazalo v letu 2000. Za izvedbo bo treba pripraviti programske načrte. Sredstva se bodo plasirala glede na število kandidatov in njihove programe. Objavljen bo javni razpis, na katerega se bodo lahko prijavili vsi upravičenci.

Zavedamo se, da je še veliko stvari, ki bi bile potrebne občinske denarne pomoči, vendar ima tudi občina omejena sredstva. Upamo, da smo zaobsegli dejavnosti v kmetijstvu, ki so najbolj potrebne pomoči. Veseli pa bomo tudi vsake nove pobude, sugestije in pomoči.

Za odbor za kmetijstvo in gozdarstvo
Andrej Mirtič

Občina Ivančna Gorica, Sokolska 8, 1295 Ivančna Gorica, na podlagi Odloka o proračunu Občine Ivančna Gorica za leto 2001 (Uradni vestnik 3/01) objavlja

JAVNI RAZPIS

za agromelioracijska dela, čiščenje potokov in urejanje poljskih poti na območju Občine Ivančna Gorica za leto 2001

1. Predmet javnega razpisa je sofinanciranje melioracijskih del kmetijskih zemljišč na območju občine Ivančna Gorica, s katerimi se kmetijska zemljišča izboljšajo oz. se izboljšajo pogoji obdelave teh zemljišč. Med te ukrepe sodijo:

- ruvanje in odstranjevanje skalnih samic, štorov in zarasti, ki na kmetijskih zemljiščih ovirajo obdelavo;
- planiranje in ravnanje terena po končanih agromelioracijskih delih;
- čiščenje obstoječih melioracijskih sistemov, to je odstranjevanje usedlin in nanosov na dnu melioracijskih kanalov;
- urejanje poljskih poti.

2. Okvirna vrednost razpisanih sredstev je 8.000.000,00 tolarjev.

3. Dela po tem razpisu morajo biti izvedena do konca meseca oktobra 2001 oz. najkasneje do konca leta 2001. Občina Ivančna Gorica iz namenskih sredstev za urejanje kmetijskih zemljišč sofinancira agromelioracije kmetijskih zemljišč v višini 60% celotne vrednosti izvedenih del, lastniki zemljišč prispevajo k navedenim delom 40% lastnih sredstev.

4. Na javnem razpisu lahko sodelujejo lastniki ali najemniki kmetijskih zemljišč na območju občine Ivančna Gorica, ki se aktivno ukvarjajo s kmetijsko dejavnostjo in pridelujejo tržne viške. Lastniki in najemniki kmetijskih zemljišč so dolžni sodelovati pri izvajanju strojnih ur, izvesti potrebna ročna dela (pri odstranjevanju zarasti in kamen-

ja ter finem planiranju zemljišč) in po končanih delih vzdrževati zemljišče.

Sredstva za dela po tem razpisu lahko pridobijo upravičenci na podlagi vloge, ki mora vsebovati:

- izpolnjen obrazec, ki ga upravičenci dobijo na vložišču občine Ivančna Gorica,
- mapno kopijo parcele oz. zemljišča, ki ga želi vlagatelj meliorirati,
- najemno pogodbo, če je vlagatelj najemnik zemljišča.

5. Merila za pridobitev sredstev za sofinanciranje melioracijskih del: na podlagi pravočasno oddanih in popolnih vlog bo komisija opravila terenski ogled kmetijskih zemljišč, ki bodo predmet melioracijskih del, ta ogled pa je pogoj za pripravo sklepa o višini odobrenih strojnih ur oz. dodeljenih sredstev, ki ga izda župan Občine Ivančna Gorica.

6. Rok za prijavo je 10.6.2001. Vloge, prispele po tem datumu, se štejejo kot neveljavne. Vloge za dodelitev sredstev za sofinanciranje agromelioracij kmetijskih zemljišč z vsemi potrebnimi prilogami naj prosilci vložijo na naslov: OBČINA IVANČNA GORICA, Referat za kmetijstvo, Sokolska 8, 1295 Ivančna Gorica, kjer lahko zainteresirani dobijo tudi vse dodatne informacije.

7. Prosilci bodo o izidu javnega razpisa obveščeni po opravljenem terenskem ogledu kmetijskih zemljišč.

ŽUPAN

Jernej Lampret, prof., l.r.

PARKLJEVKA IN SLINAVKA NE SMETA V SLOVENIJO

Udeleženci seje upravnega odbora Kmetijsko - gozdarske zbornice Slovenije so na svoji izredni seji, ki je bila 19. aprila, ugotovili, da je zaradi neupoštevanja mnenja organizacij kmetov in samovoljnih odločitev ministrstva za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano ter Veterinarske uprave RS prišlo do prezgodnjega odprtja meja za tranzit živali in uvoza mesa ter mesnih izdelkov, saj rejci ugotavljajo, da še vedno obstaja velika nevarnost vnosa bolezni slinavke in parkljevke v Slovenijo. Organizacije kmetov trdijo, da se ne izvajajo sklepi Državnega središča za nadzor bolezni, ki deluje pri Veterinarski upravi RS, zato se nevarnost vnosa bolezni ne zmanjšuje.

Zaradi tega Upravni odbor Kmetijsko - gozdarske zbornice zahteva takojšnjo prepoved uvoza živih parkljarjev, mesa in mesnih izdelkov, postavitev razkuževalnih barier na mejnih prehodih, ki so namenjeni prevozu živine, preusmeritev tranzita prometa živine na železnico, od ministrstva za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano pa zahtevajo takojšnje aktivnosti za ustanovitev rizičnega sklada, ki bo zagotovil pokritje stroškov v primeru izbruha bolezni.

KAJ POMENIJO SKUPNE TRŽNE UREDITVE EU IN ZA KATERE PRIDELKE VELJAJO?

Skupna kmetijska politika (SKP) je bila opredeljena že z ustanovnim aktom Evropske gospodarske skupnosti, Rimsko pogodbo iz leta 1957. Temelji na treh načelih: enotnosti trga (skupni trg), dajanju prednosti domači predelavi (tržno-cenovna zaščita) in finančni solidarnosti držav članic (skupni proračun). Temeljni cilji kmetijske politike so: zagotoviti redno preskrbo z živili po primerljivih cenah, ohraniti ravnovesje med mestom in podeželjem, povečati storilnost v kmetijski pridelavi, primerno izrabiti naravne vire ter varovati okolje. Osrednje pozornosti je deležno zagotavljanje možnosti, da tudi kmetje dosegajo dohodek, primeren njihovem vlaganju v pridelavo. Zaradi konfliktnosti ciljev in zato, ker imajo posamezne države pogosto zelo različne predstave o tem, kakšna sta vloga in pomen kmetijstva v skupnosti, je oblikovanje kmetijske politike zahteven proces.

Ukrepi za doseganje ciljev kmetijske politike so zapisani v predpisih, imenovanih skupne tržne ureditve. Ti veljajo za posamezne kmetijske pridelke, na primer za žito, meso, mleko, sadje in vrtnine. Od pridelka do pridelka se tržni redi med seboj razlikujejo po vsebini in intenzivnosti tržne zaščite. Skupne tržne ureditve pokrivajo vso kmetijsko proizvodnjo z izjemo krompirja in dela krme za živino.

DOBER SOSED JE ZLATA VREDEN, PA NAJ BO KJERKOLI. TUDI V VRTU VELJA, DA NEKATERE VRTNINE V DOBREM SOSESTVU BOLJŠE USPEVAJO.

DOBRI " SOSEDJE" V VAŠIH VRTOVH

VRTNINA	DOBRI SOSEDJE	SLABI SOSEDJE
ĚEBULA	KORENJE, RDEĚA PESA, RADIĚ, SOLATA, KUMARE, JAGODE, KAMILICE	KAPUSNICE, FI_OL, GRAH
ĚESEN	VRTNICE, LILJE, TULIPANI, JAGODE, PARADI_NIK, RDEĚA PESA, KORENJE, KUMARE, MALINE, SADNO DREVJE	
SOLATA	KORENJE, KUMARE, JAGODE, META, ĚEBULA, RADIĚ, PARADI_NIK, FI_OL, RDEĚA PESA, BELUŠ, POR, GRAH	ZELENA, PETERŠILJ
JAGODE	ĚESEN, POR, SOLATA, REDKVICE, NIZKI FI_OL, ŠPINAĚA	KAPUSNICE
KAPUSNICE	KROMPIR, ZELENA, RDEĚA PESA, PARADI_NIK, ŠPINAĚA, POR, BERIVKA, SOLATA, GRAH, KUMINA	ĚEBULA, JAGODE, ĚESEN
KORENJE	ĚEBULA, PARADI_NIK, RADIĚ, REDKVICA, POR, ĚESEN, GRAH, DROBNJAK, AJBELJ, BERIVKA	
KROMPIR	KAPUSNICE, KOLERABICA, ŠPINAĚA, KORUZA, GRAH, KAPUCINKA, ĚESEN	BUĚE, KUMARE, ZELENA
KUMARE	KORUZA, FI_OL, GRAH, ZELENA, ĚEBULA, POR, RDEĚA PESA, SOLATA, ZELJE	PARADI_NIK, KROMPIR, REDKVICA
POR	ĚEBULA, KAPUSNICE, ZELENA, KORENJE, PARADI_NIK, SOLATA, JAGODE	FI_OL, RDEĚA PESA, GRAH
PARADI_NIK	KORENJE, ŠPINAĚA, ZELENA, RDEĚA PESA, REDKVICA, RADIĚ, POR, PETERŠILJ, SOLATA, KORUZA, KAPUSNICE, ĚESEN	KROMPIR, KUMARE

Kmetijska svetovalna služba

OBVESTILO ZA VSE PROIZVAJALCE MLEKA

Vse proizvajalce mleka obveščamo, da ste po uredbi o Ureditvi trga z mlekom (Ur. list RS št. 111/00) in Navodilih za vodenje evidence količin mleka in mlečnih izdelkov (Ur. list 21/2001) dolžni voditi dnevno evidenco o porabi mleka in mlečnih izdelkov na domu oziroma zapisati količino mleka, ki jo prodaste ostalim potrošnikom; za mleko, ki ga boste oddali zadrugi, bodo vodili evidenco v zadrugi. Evidenco je treba voditi po posameznih mesecih, in sicer od 1. aprila 2001 do 31. marca 2002. Obrazce za vodenje evidence količine mleka dobite na upravi zadruga.

KZ Stična

OD FUŠARJA DO OBRTRNIKA

Izdelava kataloga varnosti pri delu z oceno tveganja - 2.

DOKUMENTI, KI JIH BO MORALA IMETI VSAKA OBRATOVALNICA

V prejšnji številki je bilo med drugim navedenih tudi 9 točk, pod katerimi so dokumenti, ki jih bo morala imeti vsaka obratovalnica oziroma delodajalec.

Pod točko 6 je bila zahteva po evidencah, ki jih določa 39. člen Zakona o varnosti in zdravju pri delu.

V 39. členu pa piše:

Delodajalec mora voditi evidenco o:

1. periodičnih preiskavah kemičnih, fizikalnih in bioloških škodljivosti;
2. periodičnih preizkusih in pregledih delovne opreme;
3. preizkusih in pregledih sredstev in opreme za osebno varnost pri delu;
4. opravljenem usposabljanju za varno delo in preizkusih praktičnega znanja;
5. posebnih zdravstvenih zahtevah iz 16. (*) člena tega zakona;
6. preventivnih zdravstvenih pregledih delavcev;
7. poškodbah pri delu, kolektivnih nezgodah, nevarnih pojavih, ugotovljenih poklicnih boleznih in o boleznih v zvezi z delom ter o njihovih vzrokih;
8. obvestilih iz 26. (*) člena tega zakona in
9. nevarnih snoveh, ki jih uporablja, če tako določajo posebni predpisi

(*) določbe 16. člena:

Delodajalec določi posebne zdravstvene zahteve, ki jih morajo izpolnjevati delavci za določeno delo, v delovnem procesu ali za uporabo posameznih sredstev za delo, na podlagi strokovne ocene pooblaščenega zdravnika.. Seveda mora ta poznati stanje delovnega okolja, sicer objektivna ocena zdravstvenih zahtev ni mogoča. In takrat lahko predlaga smotrne zdravstvene zahteve, predvsem pa mora jasno definirati morebitne kontraindikacije za delo na konkretnem delovnem mestu, kot so npr. razne alergije, vrtoglavica ipd.

(*) določba 26. člena:

Delodajalec mora o začetku del obvestiti inšpekcijo dela najmanj 15 dni pred začetkom delovnega procesa, pri katerem obstajajo večje nevarnosti za poškodbe in zdravstvene okvare.

Takšna zahteva je smiselna zlasti za začasna delovišča, saj je pisna izjava z oceno tveganja sicer implicitno obvezna, toda zlahka bo delodajalec prezrl potrebo po njeni izdelavi, če bo šlo za kratkotrajno, a kljub temu bolj nevarno delo na začasnem oziroma občasnem delovišču.

Toliko o samem zakonu in njegovih zahtevah.

Seveda se tega ne boste učili na pamet, kajti v vsakem primeru, in kot kaže, ne gre drugače, boste morali dobiti pooblaščen inštitucijo, ki bo za vas pripravila in izdelala vse zahtevano.

Napisali smo le zato, da si lahko predstavljate, koliko tega je...

Inštitucije v Sloveniji, ki so pooblaščenice za izvajanje vsega, kar iz novega zakona izhaja, pa najdete na internetu:

<http://www.sigov.si/mdds/uvzd/poobla/vsi.htm>

SUBVENCije ZA KMETIJSTVO 2001

Kmetovalce obveščamo, da se bodo junija oddajale vloge za letošnje leto. Da pa bodo ti obrazci pravilno izpolnjeni, pripravljamo v zadnji dekadi maja inštruktaže za kmetovalce.

- Obrazce za vlogo bo Agencija za kmetijske trge in razvoj podeželja poslala vsem upravičencem, ki so v evidenci (imajo MID številko), na dom. Hkrati boste prejeli tudi vabilo z datumi predvidenih inštruktaž.

IZBOR HERBICIDOV V KROMPIRJU

Pri pridelavi krompirja najpogosteje uporabljamo naslednje herbicide:

PO SAJENJU - PRED VZNIKOM KROMPIRJA

RACER 25 EC 1 - 4 l/ha; takoj po saditvi, pred vznikom krompirja, na dobro pripravljeno njivo

STOMP 330 4 - 6 l/ha; pleveli naj bodo v fazi kalitve, tla pa nekoliko vlažna.

GESAGARD, PROHELAN T, PROMEPIN 500- tekoči, PROMEPIN KS 50 v odmerku 1,5 - 3 kg / ha.

PO VZNIKU KROMPIRJA

SENCOR 0,75 kg / ha; uporabimo ga do višine krompirja 10 cm.

Ne smemo ga uporabljati pri občutljivih sortah (jaerla, dobrin).

BASAGRAN 600 1,5 - 2 l / ha; za uničevanje smolenca (slipovka)

Najkasneje, ko je krompir visok 10 - 15 cm.

FUSILADE SUPER, FOCUS ULTRA in GRASIDIM; 1 - 2 l / ha

Za zatiranje enoletnih trav; za zatiranje večletnih naj bo odmerek 2 - 4 l / ha.

TARGA SUPER 0,5 - 3 l / ha za zatiranje trav

AGIL 100EC 0,8 - 1,5 l / ha za zatiranje trav

Kmetijska svetovalna služba

IZ KRAJEVNIH SKUPNOSTI

AMBRUS

ČISTILNA AKCIJA

"Ponovno bomo morali drugorazredni krajanji za prvokategorijni pospravljati smeti," se je pred letošnjo čistilno akcijo, ki bo v Ambrusu 5. maja, hudoval Jože Hrovat, predsednik Sveta Krajevne skupnosti Ambrus. Povedal je tudi, da se pogosto dogaja, da ljudje iz mest in večjih naselij na njihove travnike ter v gozdove vozijo svoje odpadke.

MRLIŠKA VEŽICA

Ambrušani bi radi začeli postopek pridobivanja dokumentacije za mrliško vežico, a še ne vedo, kje bodo gradili. Škofija jim je predlagala, naj jo postavijo v središču vasi, oni pa menijo, da bi bilo bolje pod župniščem, kjer je bolj mirno.

DOB

UREDILI DVORANO

V gasilskem domu so nad telefonsko centralo uredili dvorano, v kateri so, da se ve, čigava je, obesili tudi gasilski grb.

ZVONIK V MALIH PECAH

V kratkem, 5. maja, bodo blagoslovili zvonik najmanjše cerkve v šentviški fari - v Malih Pechah.

KAPELICA NA RDEČEM KALU

Vaščani Rdečega Kala in Hrastovega Dola so v bližini mesta, kjer je nekoč stalo kužno znamenje, zgradili novo kapelico, ki ima enako poslikavo kot pred njo kužno znamenje.

VODOVOD

Po besedah Antona Čebularja bodo na Rdečem Kalu in v Sadu uredili vodovod; doslej so imeli tamkajšnji prebivalci namreč le kapnico in so jim morali vodo tudi dovažati.

CEVI SO BILE PREMAJHNE

V Dobu potekajo zaključna dela za kanalizacijo meteorne vode, položili so 50 cevi ob lokalni cesti, ki vodi proti Hrastovemu Dolu.

SELA

Po pogovorih s predstavniki DDC so v Selih pri Dobu zakoličili odsek ceste skozi vas; doslej tega niso mogli narediti zaradi neurejenih lastništev.

IVANČNA GORICA

ASFALTIRANJE, ASFALTIRANJE

Z nekajmesečno zamudo so končno asfaltirali cesto v Malem Črnelem (90 metrov) in preplastili cesto v Spodnji Dragi (200 metrov).

JAVNA RAZSVETLJAVA

Na krajevni skupnosti že zbirajo ponudbe za razsvetlavo od glavnega križišča v Ivančni Gorici do Šolskega centra, kjer so lani razširili cesto in uredili pločnike.

MOST JE ŽE, ZAPORNICE PA ŠE NE

Po besedah Milana Pušjarja most preko Višnjice, ki bo vodil na vzhodno obvoznico, že stoji, pripravljajo pa še vlogo za avtomatske zapornice čez železniško progo na tej obvoznici.

NOV PRIKLJUČEK

V Ivančni Gorici gradijo nov priključek na avtocesto proti Ljubljani, ki bo narejen tako, kot je bilo predvideno v projektu za pridobitev gradbenega dovoljenja. Lani, ko je na lokaciji projektnega priključka stal še Petrolov bencinski servis, so cesto speljali po začasni trasi, ki ni v skladu s predpisi. Po besedah Slavka Žličarja, direktorja avtocestnega projekta 6: Dolenjska, bodo uredili tudi direktni izvoz iz bencinskega servisa na novi priključek proti Ljubljani. Dela naj bi zaključili že do junija, če jim vreme le ne bo preveč nagajalo.

VODA JE VDRLA V NASIP

V Spodnji Dragi, kjer je ob avtocesti približno dva metra in pol visok protihrupni nasip, je prišlo do vdora vode vanj, in ker bi se lahko kaj zrušilo, so morali približno 20 metrov nasipa sanirati. Ker so pomanjkljivosti odpravili še v času garancije, to za Dars ne predstavlja dodatnega stroška.

PESEK JE OSTAL

Pri Višnji Gori na gradnjo avtoceste še vedno spominjajo veliki kupi peska. Gre za material, ki so ga vozili iz Police in vgrajevali v avtocesto. Takrat so ubili dve muhi na en mah, ublažili so poliške brežine in precej tega materiala vgradili v avtocesto, kjer je bil primanjkljaj. Ostalo je še nekaj peska, ki pripada Darsu, in ga le-ta namerava porabiti oziroma prodati.

KRKA

POGOVARJALI SO SE

Jože Smolič, predsednik Sveta Krajevne skupnosti Krka, je povedal, da so za njimi uspešni in plodni pogovori s krajevnimi organizacijami ter županom o šivalnici in novi osnovni šoli na Krki. Prav tako so se resno pogovarjali tudi o preplastitvi ceste Krka - Podbukovje.

POLEPŠANO DVORIŠČE

Pred novo mrliško vežico so položili robnike, povečali parkirišče in vse skupaj asfaltirali.

ŠE ASFALT

V zadnjih tednih so končno položili asfalt tudi na lokalni cesti Korinj - Ravne.

METNAJ

DOGOVARJAJO SE ZA ZEMELJSKA DELA

Predstavniki metnajske krajevne skupnosti se dogovarjajo z možnim izvajalcem, ki bi opravil zemeljska dela na lokalni cesti Goričica - Debeče. Ta pot, ki predstavlja najkrajšo povezavo Ivančne Gorice in Litije, je širitve nujno potrebna, sicer pa so jo iz obeh strani začeli asfaltirati že lani, a še vedno je med eno in drugo vasjo približno 1200

JAVNA TRIBUNA O OKOLJSKI PROBLEMATIKI

Strokovnjaki niso enotni

Regijsko društvo ekološkega gibanja Ivančna Gorica je 20. aprila pripravilo javno tribuno o okoljski problematiki v občini, na kateri so govorili predvsem o največjih onesnaževalcih - IMP Livarju in Farmi Stična.

"Odločbo za sanacijo je IMP Livar dobil že leta 1998 in od takrat naprej je videti napredek na področju varstva okolja," je menil Franc Hegler, predsednik RDEG, Farma Stična pa odločbe za sanacijo sploh še ni dobila, a to naj bi se zgodilo prav v kratkem.

TRUDIJO SE

V IMP Livarju imajo po programu za sanacijo čas do leta 2006, sicer pa je direktor tega podjetja Stane Osterman poudaril, da obveznosti, ki izhajajo iz zgodovine

onesnaževanja, ne morejo prevzeti, sicer bi bilo podjetje najbolje kar zapreti. Jožica Jakopin, tehnična direktorica, in Uroš Erjavec, vodja službe varstva pri delu in odgovoren za ekologijo, sta povedala še nekaj o najnovejših stopnjah sanacije v IMP-sanaciji kupolne peči, načrtu za ravnanje z odpadki, legalizaciji deponije Suhi most, vračanju mulja iz mokrih filtrov v proces, sajenju rastlinja na deponiji, rastlinski čistilni napravi in očiščevalni akciji, ki so jo pripravili v podjetju.

LOMILA SO SE KOPJA

Publicist in ekolog Anton Komat je na rovaš Farme Stična navrgel nekaj izsledkov iz svojega referata, v katerem je predstavil možna zdravstvena in okoljska tveganja, socialno - etično vprašanje farme, ekonomske posledice, ki se nanašajo

na ogrožanje tradicionalnih kmetij, ter ogrožanje nacionalne varnosti države.

V zagovor Farme Stična je njen direktor Alojz Plantarič povedal, da jim je v lanskem letu uspelo odplake, ki tečejo v potok, očistiti kar za 98 odstotkov, utemeljeval pa je tudi, da je gnojevko dobro vrniti naravi, zato ni nič narobe, če se jo razvozi tam, kjer je to dovoljeno, in njegovemu mnenju se je pridružil tudi profesor Leskovešček z Biotehniške fakultete.

Po besedah Braneta Široka (Turbo inštitut) je farmi pri sanaciji želez strokovno pomagati Turbo inštitut, saj so se lani že pogovarjali o možnih oblikah reševanja težav z odplakami, a posebnega interesa s strani farme in občine menda ni bilo videti. Marjan Ščuka pa je ob tej priložnosti farmi ponudil svoj produkt za čiščenje vode z oksidacijo - Super NN - in se pohvalil z odličnimi rezultati tega izdelka na primeru Klinje vasi pri Kočevju.

SMRAD IN PRAH

Javna tribuna ne bi opravičila svojega imena, če se ne bi oglasil tudi kdo od domačinov, ki se jih je v ivanškem Kulturnem domu zbralo kar precej. Opozorili so na dejstvo, da si ljudje zaradi smrada s farme ne upajo prezračiti prostorov, bližnji sosed IMP Livarja pa se je v imenu več Ivančanov pritoževal nad prahom iz tega podjetja, za katerega meni, da morda celo povzroča raka.

JANJA OMAHEN

PREDLOG ZA RAZGRNITEV IDEJNEGA ZAZIDALNEGA NAČRTA JUG - VZHOD IVANČNA GORICA

Člani RDEG Ivančna Gorica smo si 22. marca 2001 ogledali razgrnitev idejnega zazidalnega načrta del jug - vzhod Ivančna Gorica. Naše društvo podpira razgrnitev tega projekta in tudi načrtno ureditev prostora - naselja Ivančna Gorica.

V idejnem zazidalnem načrtu sta načrtovana tudi dom za starejše občane in varstvena ustanova - vrtec. RDEG Ivančna Gorica meni, da ti dve ustanovi ne sodita v predlagani prostor, in sicer zaradi nezdruženosti okoljskih vplivov. Obrazložitev:

- ustanovi sta projektirani v prostoru, ki se v bodoče ne more dograjevati oziroma širiti,
- ustanovi ne sodita v strnjeno naselje (zaradi prometa, gostote prometa, hrupa).

Poseben problem, ki preprečuje gradnjo omenjenih ustanov na zanj določen

em prostoru, sta onesnaževanje zraka in hrup, ki ob avtocestah in vpadnicah, obvoznicah skozi naselje in v naselju predstavlja veliko okoljsko motnjo. Velik hrup in vibracije povzročajo tovarna in druga vozila, ki so ravno tako zelo škodljivi pojavi za okolje in ljudi.

Zavedamo se, da cestni promet ne povzroča samo hrupa, ampak onesnažuje okolje tudi z ostanki olj, maziv ter z obruski zavornih oblog in gum, emisijami in imisijsko onesnažuje z ogljikovimi oksidi, ogljikovodiki, dušikovimi oksidi, svincem, žveplovim dioksidom...

V celoti gledano, je imenovani zazidalni načrt projektiran v zelo nezdruženem okolju.

Predlagamo:

- da se upošteva Pravilnik o normativih in minimalnih tehničnih pogojih za prostor in opremo vrtca, o novogradnjah - zemljiščih vrtca - ter naslednje zakone:

Zakon o vrtcih (UL RS št 12/96), Zakon o upravi (UL RS št 67/94), Zakon o standardizaciji (UL RS št. 1/96), Zakon o gradnji objektov (UL RS št. 29/84 in UL RS št. 59/96),

- zaradi zgoraj navedenih nezdruženih vplivov na otroke in starejše občane predlagamo, da se za dom za starejše občane in VVZ - vrtec pridobi varen, bolj zdrav prostor, da bodo živeli v prostornem, mirnem in zdravem življenjskem okolju.

RDEG Ivančna Gorica si bo še naprej prizadeval za kakovostno in zdravo življenje ljudi. Glede na veliko potrebo po omenjenih ustanovah Občini Ivančna Gorica gradnjo obeh predlagamo kot prednostno investicijo.

Za čisto naravno življenjsko okolje in zdravo življenje

Predsednik RDEG Ivančna Gorica

Franc Hegler

VELIKA ZBIRALNA AKCIJA PAPIRJA

V dneh pred veliko nočjo so imeli na Osnovni šoli Stična uspešno zbiralno akcijo starega papirja. Marljivi učenci so nabrali 10 ton te surovine, ki bi sicer večinoma končala na smetiščih. Glede na nizke cene papirja je akcija bolj ekološke kot pridobitne narave, a so učenci kljub temu z veseljem sodelovali. Razveseljivo je tudi to, da so jim pri prevozu pomagali mnogi starši. Akcijo je vodila učiteljica Jožica Zajec.

L.S.

VIŠNANJE PLJUJAMO V LASTNO SKLEDO

Ko se dandanes po Dolenjki vozi Slovenec iz bolj oddaljenega kraja ali celo tujec, se v lepem sončnem vremenu gotovo ozre na milo Višnjo Goro na griču pod razkošnim pomladnim zelenjem Starega gradu in njegovimi razvalinami. Toda če mora kdo zaviti v naselje v dolini, kadar se mu pokvari vozilo ali išče kakšnega znanca, je hitro razočaran: namesto da bi bila tu urejena lokalna povezava, kar je velikega republiškega pomena tako za razvoj kraja kot tudi za prehod, je vse drugače.

Namesto ugledne ceste po sredini stoji tu nasilna visoka ograja, za njo pa je travnik, poln navlečene neugledne ropotije, lokalni promet po obeh straneh doline pa je neurejen, skratka nemogoč. Višnjanje se sprašujemo, kako more ena sama lastnica ovirati gradnjo ceste, za katero ima DARS že pripravljen denar (to ni mačji kašelj) in je kot naslednik nekdanje Skupnosti za ceste Slovenije za to zadolžen: Zahteva lokacijskega dovoljenja Republiškega komiteja za varstvo okolja in urejanje prostora, datum 26.4.1988, točka 9. DARS je zgradil most čez Kosco, ki bi vodil na novo cesto po sredini doline. Kaj vse smo prestali prebivalci ob enoletni gradnji ceste Višnja Gora - Bič zaradi nasprotovanja te lastnice, se ne da opisati.

Najbolj smo bili prizadeti na Ciglerjevi ulici številka 20 in 18. Poleg popolne nespečnosti in boleznih ušes z vrtoglavico zaradi prekomernega, tudi nočnega hrupa smo se ubadali tudi s hudimi psihičnimi težavami (krivica, skrbi, poškodbe, še zdaj na mestnem zemljišču nimamo protihrupne zaščite ob avtocesti, in to po vseh treh gradnjah cest!).

Višnja Gora, staro mestno jedro na griču, je danes kulturni spomenik, v razvoju pa zaostaja prav zaradi neurejenega prometa. Prosim direktorja Univerzala Podsmereka Jožeta Kastelica in direktorja Peskokopa Jožeta Nosana, da posredujejo pri gradnji te ceste, saj je vsak peskokop brez urejenega prometa nemogoč. Koliko let smo prestajali prašne in hrupne vožnje iz peskokopa Podsmereka!

Okoličani se norčujejo iz nas, pravijo, da Višnjanje pljuvamo v svojo lastno skledo.

Mihaela Jarc-Zajec

SLIKAR FERDO VESEL

1861-1946

OTROŠKA LETA

Slikar Ferdo Vesel, ali kakor piše v rojstni knjigi, Ivan Ferdinand Vesel, se je rodil 18. maja 1861. leta v Ljubljani, na Poljanah št. 59. Bil je četrti otrok Marije in Jurija Vesela. Mati Marija je bila doma iz Šentvida pri Ljubljani, oče Jurij Vesel pa se je preselil v Ljubljano s Hriba pri Loškem Potoku.

Najprej je obiskoval štiriletno ljudsko šolo v šentpeterskem župnišču in nato ga je oče vpisal na ljubljansko realko. V svojih spominih prostodušno priznava, da ga šola nikoli ni posebej veselila. Že prvi razred realke je ponavljal, ker ni znal dovolj nemške slovnice. Čeprav je pozneje veliko let preživel na nemškem goornem področju, v svojih spominih pravi, da je prof. Levec zahteval veliko znanja, prav kakor bi hotel dijake realke pogeramaniti. Bolj zavzet je bil pri učenju "laščine", matematike in kemije.

ZA SLIKARSKIM ZNANJEM PO SVETU

Ko je bila v Parizu leta 1874 prva razstava impresionistov, Vesel še ni premišljeval o slikarstvu. Marca 1876 pa so se stvari zasukale, za Ferda Vesela za vedno.

Ko je na realki videl razstavljenno veliko sliko, ki je prikazovala cesarja na mrtvaškem odru, ga je ta tako navdušila, da je sam pri sebi ugotovil, da nič na svetu razen slikarstva ni nič vredno. Odločitev je podprl tudi brat France, gimnazijec in pozneje geometer, ki je bil dober risar. Bratova podpora se je nadaljevala tudi v času Ferdovega študija, ko ga je tudi gmotno podpiral. Veselje do slikarstva se ga je tako prijelo, da je izstopil iz petega razreda realke in se komaj sedemnajstleten podal v svet, naravnost na Dunaj. Tam je napravil neke vrste zasilno maturo, da se je lahko vpisal na akademijo, na oddelek splošne risarske šole. Po osmih semestrih je prejel spričevalo, ni pa se vpisal v specialko dunajske akademije. Prostovoljno je odšel v vojsko in jeseni leta 1884 v München. Že v času šolanja na Dunaju so njegov talent opazili tudi v Ljubljani, zbiralec starin in umetnin Viktor Smole je odkupil prvo Veselo sliko, Laibacher Zeitung pa je prvi opozoril na mladega, nadarjenega slikarja.

Ko mu je bilo triindvajset let, je odšel v München, kjer je vrvelo in kipelo umetniško življenje mladih, in tu tudi ni bil osamljen. Bil je osmi Slovenec, ki se je tu vpisal na akademijo, tu se je srečal z Jožefom Petkovškom, Ivano Kobilico, Ažbetom in Jakopičem. Po Veselovih spominih, ki jih je pozneje zaupal Stanku Vurniku, je bil to najlepši čas njegovega šolanja.

Jože Barachini, F. Vesel - olje na platnu.

Spominja se nepozabnih večerov, ki jih je preživel z Ažbetom in Jakopičem. Pogosto so v pivnicah debatirali o umetnosti, razstavah, pro-

fesorjih, domov grede pa po mestu zapeli slovensko in seveda tako priklicali policijo.

BOHEMSKI DUH

Ob počitnicah je hodil domov, obiskoval brata Franceta v Kotorju, Ivano Kobilico na Gorenjskem, v Radovljici pa veterinarja Josipa Nika Sadnikarja. Skupaj so hodili po deželi, se navduševali nad starimi šegami in običaji in zbirali starine, saj je bil Josip Niko Sadnikar znan zbiratelj starin in amaterski fotograf. Za zbiranje je navdušil tudi Ferkota, kot so ga klicali prijatelji, in to je Vesela potem spremljalo vse življenje.

Ko so se razmere v Münchnu spremenile, slikarjev je bilo vedno več, začela pa se je tudi propaganda zoper tuje slikarje, se je vrnil v Ljubljano in vzdržal eno leto kot suplent risanja na obrtni šoli. Ampak to ni bilo delo za mladega Vesela - gnalo ga je po svetu.

Za tiste čase je potoval veliko in hitro, pogosto kar s kolesom. Vmes je neutrudno risal in slikal, potovanja in novi kraji so bili kot olje na ogenj njegovi ustvarjalnosti.

V Anglijo je prispel poleti 1897 in se tam tudi poročil s svojo nekdanjo učenko iz Münchna Jessy Case. Iz Anglije je odrinil v Pariz, potem v Švico in od tam v Italijo, ki je bila že dolgo cilj njegovih želja in pričakovanj. Tam je obiskoval

cerkve in galerije ter ustvarjal. Kar dve leti neprekinjeno je potoval po Evropi in se nato za nekaj časa skupaj z ženo Jessy naselil v mekinjskem samostanu pri Kamniku.

NA GRADU GRUMLOF

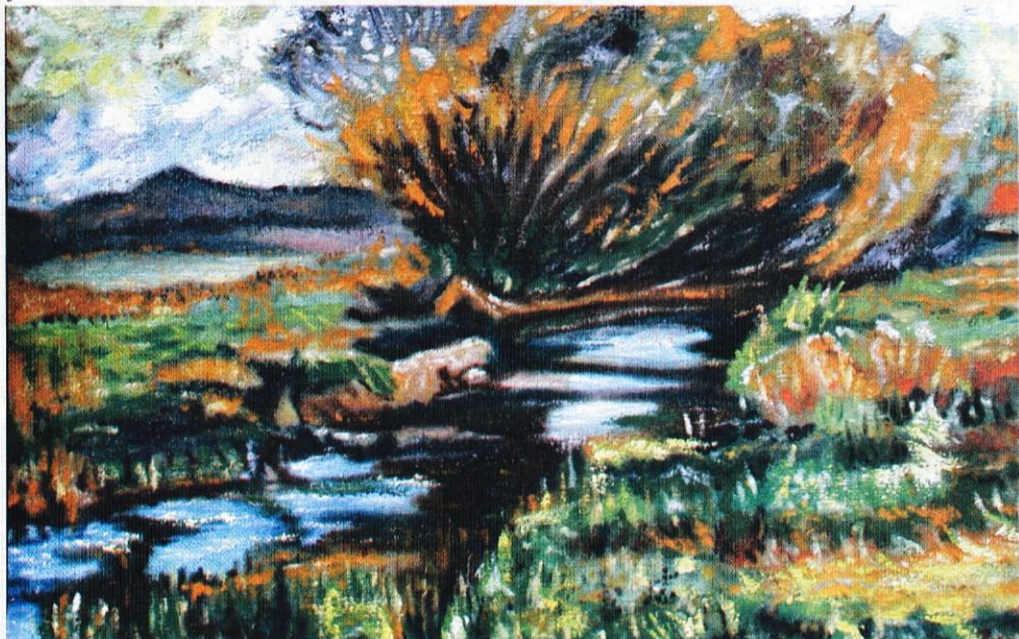
Medtem je odvetnik Vencajz v njegovem imenu kupil grad Grumlof pri Šentvidu na Dolenjskem.

Tu se je stalno naselil poleti 1901 in s krajšimi presledki ostal vse do jeseni 1945. Na tem delu dolenske dežele je živel in delal več kot štiri desetletja, tu se je znova poročil, tokrat s hčerko kamnoseka iz Nabrežine pri Trstu, si ustvaril družino in poleg slikanja počel še marsikaj. Hodil je na lov, ribaril, bil je strasten gobar in šahist, pridno je kopal v okolici Šentvida pri Stični in iskal zaklade preteklosti. Že priletel se je lotil smučanja in divje vožnje z motorjem. Ljudje, ki so živeli okoli gradiča, so ga opazovali in niso razumeli, zakaj ne skrbi bolj za svoje imetje, zakaj toliko časa posveti opazovanju narave. Bil je torej opazovan in ne vedno razumljen. Po svoje pa so ga imeli ljudje tudi radi in tudi sam pravi v spominih, da se je kar malo pokmetil. V resnici je živel svoje življenje v čisto svojem svetu, med svetlobo in globino svojih slik.

VESEL MED VOJNAMA

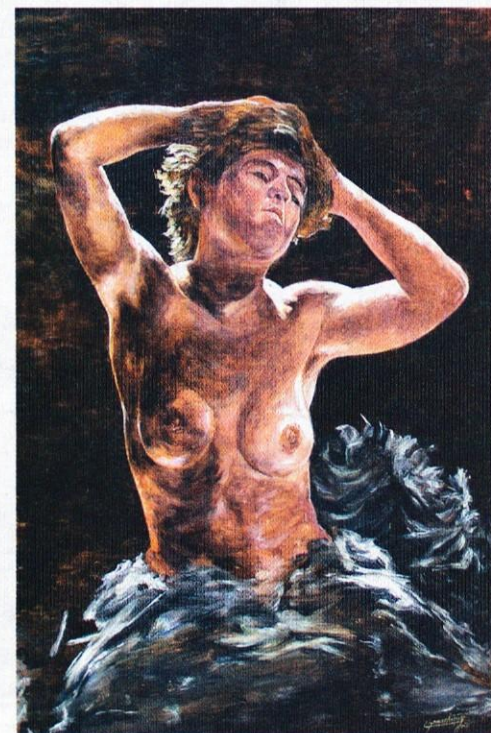
Preživel je dve svetovni vojni in obe sta ga neusmiljeno udarili po plečih. V prvi so ga zaprli, internirali in preganjali, v drugi je izgubil svojo svetlolaso hčerko Sonjo, kar je zlomilo tudi duha.

Vesel je bil silovit ustvarjalni značaj, zelo je zaupal v svoje delo, slik ni nikoli prodajal pod ceno. Sprejel je mnoge umetnostne vplive, nekaterim tedencam v likovni umetnosti pa se ni pridružil nikoli. In veliko je razstavljal od študentskih let dalje, tako doma kakor po svetu. Sodeloval je s klubom umetnikov Sava in z zvezo jugoslovanskih umetnikov Lada, in seveda s slovenskimi slikarji, ki so leta 1934 ustanovili Društvo slovenskih likovnih umetnikov. Večni iskalec, nikoli popolnoma zadovoljen s svojim delom, se je težko ločil od svojih slik. Naročnike je pogosto spravljal v slabo voljo, ko je pravil, da sliko še "študira", vse življenje je v svojih slikal reševal problem svetlobe in globine. Ob srečevanju s tokovi v evropskem slikarstvu je ostajal zvest samemu sebi in nemožeče je njegovo delo razvrstiti v enega od takratnih umetnostnih tokov. Veliko njegovih del je ostalo v tujini. Znanih in dostopnih Veselovih slik je več kot 300, celotnega opusa pa verjetno ne pozna nihče.

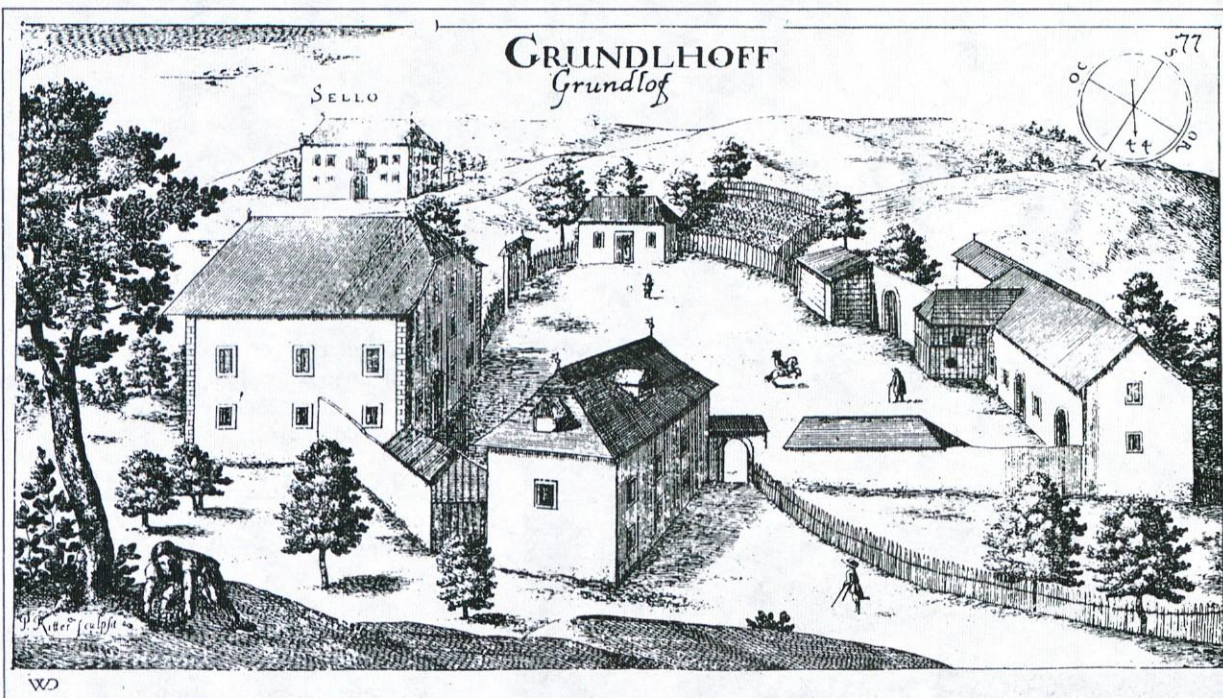
Motiv s potočkom je mojster naslikal leta 1922, dvajseta teta so bila zanj čas iskanja novega likovnega izraza.

Potoček - študija A. Štirn

Ženski akt - olje na platnu. Študija Jože Barachini

GRUMLOF- SLIKARJEV DOM VEČ KOT ŠTIRI DESETLETJA

Nekdaj je bila graščina Grumlof mogočna stavba s stanovanjskimi in gospodarskimi poslopji.

Če se podaste od Šentvida pri Stični proti Radohovi vasi in v križišču pri Radohovi vasi zavijete levo po ozki poti pod travnato brežino, pridete do skupine hiš in komaj opazite ruševino, ki je v tako žalostnem stanju, da v njej ni več slutiti nekdanje veličine in lepote.

Tu je živel in več kot štiri desetletja delal slikar Ferdo Vesel, tu je živela njegova družina,

Sicer pa je gradič imel kar burno zgodovino in je zamenjal veliko lastnikov.

Najstarejši znan lastnik tega dvorca je bil Sebastian pl. Auersperg Turjaški, ki je gradič kupil leta 1412. Turjaški so bili lastniki vse do leta 1589, takrat pa je gradič s posestvom kupil Janez pl. Semenič, slovenski plemič, doma iz današnjega Semiča. Po njegovi smrti je

zgradil dvorec Selo. Po Jurjevi smrti je postal lastnik Henrik baron Rauber, njegovi dediči pa so ga prodali baronu Marku Antonu Tauferreru iz Višnje Gore. Po njegovi smrti ga je nasledil kot lastnik mlajši brat Vid Jakob Tauferrer, ki je gradič temeljito prenovil.

Leta 1749 ga je s pripadajočimi zemljišči kupil kostanjeviški samostan, ki ga je oddajal v najem. Ob ukinitvi tega so dvorec prodali na dražbi, kupil pa ga je Matija Juwanc za 25.319 goldinarjev. Posestvo z gradičem je nasledil njegov sin Franc, Matija Juwanc pa je 2. maja 1831 umrl in ima nagrobnik vzdignjen v zunanem zidu šentviške cerkve. Gradič je spet zamenjal lastnika na začetku stoletja, ko ga je za Vesela kupil odvetnik Vencajz.

Pogosto so na Grumlof prihajali nekateri Veselovi prijatelji in znanci, ki so slikarjev dom različno videli in opisali.

Sam Vesel pravi: "Misel na gospodarstvo me ubija, še posebej, ko gledam dan na dan širše in daljše razpoke v živem zidu mojega gradiča in računam, koliko časa bo trajalo, da bo stavba tako zanič, da je še prodati ne bom več mogel. Toliko prostora in sob imam tu, pa nobena ni pripravna za pošten atelje." Ob drugi priliki pa mu gradič z okolico budi slikarski čut tako močno, da ne more niti prespati v Ljubljani, kjer je bil na obisku, saj se mudi slikat, dokler je še "štimunga". V okolici gradiča je Vesel prebil veliko ur likovnega snovanja, bližnja hosta, ki so ji vsi rekli kar Veselova hosta, pa je bila zanj neizčrpno področje raziskovanja.

Dolgoletni družinski prijatelj Juš Kozak se spominja, kako je mojster opisoval posamezne podrobnosti

svojega doma in okolice z besedo dekorativ, kar je pomenilo, da je nekaj opazoval s posebno nežnostjo in posebnim zanimanjem. Tako so bili "dekorativ" grmovje, z mahom porasla stara drevesa, krasne vrtnice med grmovjem hrena, debele razpoke v zidu, predmeti, ki jih je prinašal od vsepovsod, in seveda velika pajčevina v njegovi sobi.

Milan Zadnek, ki je bil pri slikarju na obisku 3. maja 1930 in je svoje vtise zapisal za časopis Slovenski narod, se Grundlovega spominja takole: "Z Grundlovega se nudi krasen razgled po Dolenjski. Da naštejemo samo par važnejših krajev okoli Grundlovega: Muljavo, Žužemberk, Kozjek, Debel hrib, kjer imamo prve dolenjske vinograde, Zaplaz, Primskovo in Pristavo pri Stični. Grundlovo je še zelo dobro ohranjeno. Grajske stene so debele in deloma poslikane. Vesel domuje v prvem nadstropju, kjer ima več velikih, prostornih in zračnih sob. Če ima odprta vsa vrata, lahko vidi iz prve sobe v zadnjo - ravno trideset metrov znaša dolžina. Videti je, da je imel svoječasn lastnik gradu velik smisel za monumentalnost in za sonce."

Nevedek o dolžini med prvo in zadnjo sobo govori o tem, kako velik je bil dvorec nekoč - kar težko si to predstavljamo ob pogledu na

tudi prvi pouk o slikarstvu. Jože Stare takole piše o Grumlofu: "Ferdo Vesel se je nastanil na tem mičnem dolenjskem kottičku v začetku našega stoletja. Zamakala ga je toplejša klima in sončna dolenjska ravnica. Pa tudi cena je bila dobra." Stare navaja, da je Grumlof Vesel kupil za borih 1300 goldinarjev.

Čoro Škodlar je dobro poznal slikarja Vesela, poznal je njegovo slikarstvo in Vesela kot človeka.

Ob 120-letnici mojstrovega rojstva je v spremni besedi kataloga tudi beseda o Grumlofu:

"V zavesti vseh, ki smo Grumlof poznali, ga obiskovali in bili z njegovim gospodarjem v pristrčnih, prijateljskih stikih ter prihajali tja ogledovat povsem izravnano zemljo, občutim takšno malomarnost za neodpušljiv kulturni greh in vseslovensko sramoto. Ko nam že ni bila dana pamet pravi čas rešiti hišo z njeno zgodovinsko notranjo poslikavo, hišo, v kateri je naš veli slikarski genij ustvarjal najlepše umetnine, naj nam ostaja vsaj dobroverna zavest, da take usode ne sme in ne more dočakati Veselova velika, najbolj slovenska umetnost."

Je kaj dodati? Menim, da ne veliko. Ko smo na veliki petek tega leta z dr. Sadnikarjem, sinom Nika Josipa Sadnikarja - ki je bil Veselov

V gradiču sredi idilčne pokrajine se je slikar Vesel stalno naselil leta 1901.

sem so prihajali njegovi znanci in prijatelji, tu so se sestajali preporodovci in od tod je jeseni leta 1945 odšel ostarel in bolan nazaj v rodno mesto - Ljubljano.

V različnih virih je mogoče najti kar nekaj imen za ta gradič, ki se spreminjajo tudi glede na časovna obdobja.

Tako zasledimo pri Valvazorju Grundlhoff, imenovali pa so ga tudi Grundelj, Grommelhoff, Grundeljhoff, Grundhoff in Grundlovo. Domačini vam v pogovoru povedo, da ste bili na Grumlofu, slikar sam pa ga je včasih imenoval kar Veselovo.

Bodi kakorkoli, današnja podoba je žalostna, iz meseca v mesec so ruševine bolj oskubljenе še zadnjih elementov, ki so nekoč krasili vhod, okna in notranjost. Leta in leta so neznanci odnašali kamnite okenske nadstreške, v letu 2000 pa je neznanokam izginil kamniti okvir vhodnih vrat, ki je v sklepnem kamnu imel vklesan napis J.K. 1811 (Juvan Karłowicz).

dvorec s posestvom pridobil Hieronim pl. Sara. Njegova vdova, baronica Dornberg, se je potem poročila z Andrejem pl. Semeničem, ta pa je za svoja dediča določil bratranca Janeza Sigismunda in Jurija Viljema. Mlajši Jurij Viljem je podedoval Grumlof, Janez Sigismund pa si je v bližini

Rojstna hiša slikarja Ferda Vesela v Ljubljani, Poljane 59, hiše danes ni več. Spominska tabla, ki je bila na hiši, se je izgubila v ruševinah ob podiranju.

Na prelomu tisočletja je bil grad ruševina. Ostala so le še kamnita vrata z dobro vidnim napisom JK 1811. Leta 2000 so neznan zbiratelji starin izruvali tudi vhodna vrata in okenske kamnite nadstreške.

današnjo razvalino.

Jože Stare iz Šmartnega pri Litiji je večkrat obiskal mojstra na njegovem domu, pravzaprav je bila z njim v dobrih odnosih vsa Staretova družina. Vesel je portretiral vse člane družine, sin France pa je pri gospodu z Grumlofa dobil

prijatelj in mecen od mladosti pa takorekoč do konca, ko je s svojim ugledom in vplivom pomagal že bolnemu slikarju - stali pred razvalino, smo vsi molčali nekaj trenutkov. Sicer pričakovano razočaranje je bilo še večje in globlje.

PROGRAM PRIREDITEV OB 140 - LETNICI ROJSTVA FERDA VESELA

ODPRTJE RAZSTAVE

20.5. 2001 ob 15. uri, v prostorih Likovne galerije, Šentvid pri Stični 70

ZAKLJUČNA SLOVESNOST

20.5. 2001 ob 16. uri, dvorana Doma kulture, Šentvid pri Stični 70

Veselovo stran smo pripravili v Kulturnem društvu likovnikov Ferda Vesela iz Šentvida pri Stični. Podatke in gradivo smo zbirali več let. Pogovore v projektu Pričevanja sta pripravili: Blanka Perpar in Antonija Novak. Vsem se za sodelovanje lepo zahvaljujemo, najlepša hvala pa tudi uredništvu časopisa Klasje, ki je pripomoglo, da bo o Veselu lahko bral tako širok krog bralcev.

Viri:

Polonca Vrhunc: Ferdo Vesel 1861-1946, Narodna galerija Ljubljana, 1989.
Ferdo Vesel, Stanko Vurnik: Spomini, Zbornik za umetnostno zgodovino 1924, letnik IV, št. 2, Juš Kozak: Spomini na slikarja Ferda Vesela.
Milan Zadnek: Pri slikarju Ferdu Veselu, Slovenski narod, 3. maja 1930.
Ferdo Vesel, 120-letnica rojstva; uvodni esej Čoro Škodlar, februar 1982.
Juš Kozak: Celica, MK 1974.
Muzej Josipa Nika Sadnikarja Kamnik, pisma, pogovori.

VESELE O FERDU VESELU

Slikar je rad posedel na kamniti klopi pred svojim domom in se zatopil v misli o...

Čeprav mnogi, ki so slikarja Vesela poznali in se z njim srečevali pravijo, da je bil mrk mož, to ne drži popolnoma. Njegovi znanci in nekdanji sovaščani so zapisali, ali pa nekateri še celo vedo povedati, da je bil nadvse duhovit sogovornik, ki je marsikatero ušpičil in spravljal tudi druge v dobro voljo.

VESEL IN CVIČEK

Potomci Josipa Nika Sadnikarja se spominjajo kako je znal Vesel zabavati obiskovalce ribje

restavracije, ki je bila nekaj v kletnih prostorih nebotičnika. Rad je popil kozarček cvička, zlasti potem, ko je, kakor je sam povedal, postal "Dolenc", zapel s prijatelji in zabaval zbrano družbo. Veterinar in Veselov prijatelj Josip Niko Sadnikar, ki ga je Vesel v takih veselih trenutkih klical Pepe (Josip), se je rad srečeval s slikarjem tudi potem, ko je ta bival na Grumlofu.

KAKO IZSELITI ŽANDARJE

Marsikateri vesel in humoren dogodek o Veselu je napisal Juš Kozak. Veselu so v njegov gradič naselili žandarstvo družino. To mu ni bilo po volji in neprestano se je trudil, kako bi se jih znebil. Ker so mu ubili tudi najljubšega psa, je bila seveda zamera še večja. V veži jim je zato na steno naslikal svoj grad, sredi zelene polja pa je stal možki in streljal na psa. Preko neba se je širil napis! "Ne ubijaj!" Ker so mu ubili najljubšega psa, jim je naslikal peto božjo zapoved, da so jo videli vsak dan, ko stopili v hišo. Ob pripovedi so mu oči žarele, hudomušnost je vela iz njih.

Tudi žandarjeva žena je bila deležna njegovih norčij. Sredi prazne sobe v gradiču je stala le miza in na to mizo je slikar namestil človeško lobanjo in prižgal dve sveči. Tiho je zapustil sobo, kugal skozi ključavnico

in se hihital. Spodaj v kuhinji se je široko zarežal: "Zdaj pojde pogledat in se od strahu podela". Mislil je na žandarjevo ženo.

KAČA

Kovačeva hiša je bila nekaj del graščine. Tam kjer je nekaj stanovala služinčad, so si Kovačevi uredili dom. Kovačevi otroci so večkrat zahajali k slikarju in hodili z njim tudi v gozd. Tam so lovili metulje in hroče, žabe in ježe. Nekoč so med skalami ujeli strupeno kačo. Na veliko začudenje vseh, jo je Vesel spretno ujel v precep in jo odnesel domov. V zadnji sobi ji je napravil gnezdo in jo hranil. Kadar je prišel k njemu nadležni gost, ki se ga nikakor ni mogel orestiti, ga je navadno popeljal v zadnjo sobo, kjer je kraljevala kača. Ponavadi je zaleglo in nadležni gost se je hitro poslovil.

NAJKRAJŠE MNENJE

V letu 2000 smo se v okviru projekta Pričevanja o slikarju Ferdu Veselu oglasili tudi pri Viktorju Žnidaršiču iz Radohove vasi. Viktor, ki ima na plečih že 86 let, je dobrovoljen možak, le malo slabo sliši. Spomin pa mu še dobro deluje in povedal je kar nekaj zanimivih iz časov, ko je še kot mlad fant videval gospoda z Grumlofa. Na vprašanje izpraševalke Blanke Perpar, kakšen človek je bil Vesel, je odgovoril kratko in jedrnat: "Kosmat, siten, znal je pa vse, pa nič ni delal, samo nekaj je risal."

KAKO JE KOLESARIL

Slikar Ferdo Vesel je veliko kolesaril, saj je s kolesom obredel kar velik del Evrope. V svojih spominih omenja, kako je kolesaril po Italiji. Takole pravi: "V Capriju točijo zelo dobro vino, tako dobro, da sem iz Caprija v Napolj na kolesu zaspal."

Slikar je kolesaril vse življenje, tudi

potem, ko je bil že v letih. Amalija Ložar je bila mlado dekle, ko je videvala slikarja, kako je sedel na kolo. Nikoli ni tega napravil s strani, kakor se to običajno počne, ampak je zasedel kolo od zadaj in se hitro odpeljal.

VESEL PRI KRALJU ALEKSANDRU

Ko je Ferdo Vesel razstavljal na četrti jugoslovanski razstavi v Beogradu leta 1912, je bil z drugimi slikarji povabljen na sprejem h kralju. Seveda je za obisk pri tako visoki osebi veljal poseben protokol, ki je predpisoval obiskovalcem tudi, kako se morajo obleči. Vesel, ki je bil znan po tem, da se je oblačil svobodno in na obleko ni dosti dal, ni oblekel predpisanega fraka in se je pred kralja postavil v običajni sivi obleki. Kot je sosedom po vrnitvi na Grumlof pripovedoval, kralja to ni prav nič motilo, saj se je dolgo pogovarjal prav z njim.

POZABLJIVOST

Slikar je včasih, ko je utegnil ali pa potreboval drobne usluge, rad prišel k sosedu. Ko se je nekoč spet oglašil in klepetal, se je nenadoma spomnil, da je doma na kuhalnik postavil posodo z mlekom. Hitro je šel domov pogledat, kaj se je medtem dogajalo v kuhinji.

Ko je drugi dan spet prišel k sosedu in so ga povprašali o njegovih kuharskih uspehih, je bil kratek: "Ne mleka ne kastrole nisem več našel!"

JABOLKA

Nadvse prisrčna pa je bila pripoved Anice Poljšak, ki je kot otrok kar precej let preživela v slikarjevi sosesčini. Slikar je pogosto zahajal k njim in Anica se spominja, da je imel doma, v svoji graščini, veliko jabolk. Nagovoril jo je, da bi z bratom jabolka pregledala, izločila one, ki jih je gniloba že uničila, in obrezala tiste, ki jih je gniloba le načela. Ni bilo treba ponoviti povabila, šla sta in se lotila dela. Obrezala sta skoraj vse, tiste zdrave zato, da sta jih lahko del pojedla, nekatere pa zato, ker je bilo resnično treba odstraniti nagnite dele. Slikar se je po daljšem času vrnil, in ko je videl, kako pridno sta otroka opravila delo, jima je še sam ponudil nekaj obrezanih jabolk. Ker sta si izdatno malico privoščila že med delom, sta podarjeno verjetno odnesla domov. Kako dragocena in cenjena so bila nekoč jabolka?!

DIVJA VOŽNJA Z MOTORJEM

Vesel se je navduševal nad vsem, kar je bilo novo. Ponavadi je tako dolgo razmišljal in raziskoval, da je stvari prišel do dna. Bil je že v poznih zrelih letih, ko si je kupil motor. Anica Poljšak se spominja, da je na vožnjo rad vabil tudi druge. Tako si je nekega dne za hrbet posadil Aničinega brata in za takratne razmere in takratne ceste dokaj hitro odpeljal proti Šentvidu. V dirkaški vnevi pa sploh ni opazil, da je nekje med potjo izgubil sopotnika. Fantič se je seveda znašel in se kar peš vrnil domov. O tem, če se je še kdaj pridružil mojstru na motornih dirkah, pa ni podatkov.

SMUČANJE

Na stara leta se je začel smučati, se spominja njegov dolgoletni prijatelj Juš Kozak. Z otroškim veseljem se je spuščal po bregu in se veselil svojih uspehov. Tudi okoliški otročaji so ga radi opazovali in si želeli, da bi imeli prav take smuči kot mojster.

Nekega dne pa, ko ga je spet zvalilo na sneg, se je prekopicnil v globokem snegu na glavo, da se ni mogel sam izkoptati in bi se skoraj zadušil. Rešil ga je sin.

Pa ni bilo dovolj. Ko je nekega dne prišla odjuga, si je spet nataknil smučke in se podil proti Šentvidu. Presenetil ga je dež, premrazil se je in dobil pljučnico. Kljub temu je ljubezen do snega ostala, po tej grenki sneženi izkušnji je naslikal eno najčudovitejših slik - Južni sneg.

GOBE

Gobarjenje je bilo Veselova velika strast. Pri tem ni poznal prijateljev. Za jurčke bi napravil vse, pripravljen se je bil tudi spreti z najboljšimi prijatelji. Gozd okrog svojega gradiča je poznal kot svoj žep in Juš Kozak se spominja, da za nič na svetu ne bi izdal svojih "punktov".

Pač pa je druge zvito in prijazno spraševal, kje so nabrali jurčke, ob tem pa kričal, da ga je bilo slišati daleč naokoli, če je v svoji hosti zalotil koga, ki mu je pred nosom pobral gobe. Pri vsem tem prizadevanju pa ni vseh pojedel. Nekaj jih je naložil na okenske police, jih opazoval in slikal. Okoliški otroci so vedeli tudi povedati, da jih je za obzidjem svojega doma "sejal". Koliko uspeha je imel pri tem, pa ne vemo.

ŠAH

Druga velika slikarjeva strast je bilo igranje šaha. Mnoge obiskovalce in prijatelje je povabil k igranju in ni odnehal prej, da je soigralca premagal. Partije so lahko trajale tudi celo noč. Šahiral pa je tudi na daljavo, in sicer takole: njegov soigralec je bil v Šentvidu, Vesel pa na Grumlofu. Vsak na svoji deski sta vlekla poteze, ki sta jih zabeležila na listič, ki ga je morala potem slikarjeva hčerka Sonja odnesti nasprotniku v Šentvid in od tam šahovski odgovor nazaj na Grumlof očetu. V današnjih časih bi Vesel, ki se je rad lotil vsega novega, zanesljivo imel računalnik.

PEKEL

Ljudje, ki so ga srečevali, vedo povedati tudi, da je bil njegov besedni zaklad zabeljen z mnogimi kletvicami, njegove reakcije pa burne, podprte tudi s kričanjem. Ljudje mu tega niso zamerili, sprejeli so ga takega, kot je bil, pa tudi sam ni nič zameril drugim. Nekega dne pa, ko so otroci poslušali

Slikar Ferdo Vesel - Grumlofski gospodje rad posedal pred svojo graščino. Znanci in prijatelji vedo povedati, da ni bil vedno mrk in nedostopen človek. Bil je tudi duhovit sogovornik, iskrivih misli in je rad ušpičil kaj smešnega.

njegove kletvice, so ga "opozorili", da ne bo prišel v nebesa, ker tako grdo preklinja. Anica Poljšak se spominja, da se ni vdal pod težo otroškega opozorila in je dejal: "Pa saj nočem v nebesa, v pekel bom šel, ko bom umrl - tam bo vsaj toplo."

ELEKTRIČNI KUHALNIK

Leta 1938 je Vesel zbolel in odšel je v bolnišnico v Ljubljano. Zdravniki so mu napovedali le še kratek čas življenja, pa se je pozdravil in preživel tako hišnega zdravnika kot dr. Cholevo, ki ga je zdravil v Ljubljani. Ko se je vrnil na Grumlof, ga je vedno zeblo v noge in spomnil se je na električni kuhalnik, ki ga je nekoč videl pri Jušu Kozaku. Omislil si je svojega, da si je na njem grel noge in si jih tudi opekel.

Vesele dogodivščine o slikarju smo našli v zapisanih spominih nekaterih njegovih prijateljev, nekaj pa so nam jih povedali tudi krajani, ki so mojstra poznali in se z njim srečevali. Vsem se lepo zahvaljujemo, tistim, ki so jih zapisali, in onim, ki so nam jih povedali - oboji so prispevali k mozaiku mojstrove podobe nov kamenček, tak vesele barve.

Vesel je pogosto obiskal dom Josipa Nika Sadnikarja, ta ga je takole ujel v svoj fotoaparati, ko je bilo Veselu 32 let.

PRIČEVANJA

Že kar nekaj let je, kar smo se v Kulturnem društvu likovnikov Ferda Vesela iz Šentvida pri Stični odločili, da poiščemo ljudi, ki so živeli in delali v bližini slikarja Ferda Vesela, se z njim srečevali in ga nekateri tudi opazovali pri risanju in slikanju. Spomine in vtise smo želeli shraniti, da ne bodo ušli v pozabo za vedno. Z rahlim strahom in zadrego smo se lotili dela, pozneje pa ugotovili, da je bilo oboje odveč. Kar precej krajanov smo našli, ki so nam bili pripravljene povedati svoje spomine na slikarja, ugotovili smo tudi, da se nekateri dokaj dobro spominjajo njegove podobe, njegovih navad, načina življenja in dela. Ni jih bilo tako malo, ki so se spomnili tudi resnično zabavnih dogodkov v zvezi s Ferdom Veselom.

Marsikaj je bilo že napisanega. Med najlepšimi so vsekakor spomini Juša Kozaka, ki je bil slikarjev dolgotrajni prijatelj. Za likovno področje pa je pomemben zapis Stanka Vurnika Spomini, ki so pravzaprav slikarjevi spomini s strokovnim komentarjem.

Dragocena je pripoved dr. Nika Sadnikarja iz Kamnika, ki se živo spominja slikarja, zlasti njegovih zadnjih let, ko je kot študent medicine z očetom obiskoval slikarja v bolnici.

v Šentvid s kolesom svetlo modre barve. Spominja se tudi, da je slikal večinoma znotraj zidu svojega doma, in to portrete in prizore z narodnimi nošami. Za model je bila kar slikarjeva žena, ki je dolge ure pozirala možu. V tem času je starejša sestra gospe Amalije čuvala Veselove otroke.

S slikarjevo najmlajšo hčerko Sonjo sta imeli skupno pot do šole. Četudi je bila Sonja nekaj mlajša, je bila prijazna sopotnica. Spominja se njenih dolgih,

to, včasih pa je v Šentvidu obiskal prijatelja Juša Kozaka in Franca Kozlovskega, ki je bil čevljar in dober šahist. Šah pa je bila ena od Veselovih strasti. Anica je mojstru Veselu nosila iz bližnjega Šentvida tudi pošto in spominja se, da je prinašala tudi časopis Slovenski narod, ki so ga takrat prebirali napredno usmerjeni izobraženci. Velik vtis je na našo sogovornico napravila tudi notranjost gradu - pravi, da je bilo v gradu 24 sob in eno od njih je imel mojster samo za slikarske barve, v drugi, s pogledom na vrt, pa je največkrat slikal. Njegovi prostori so bili polni predmetov, ki jih je slikar zbiral in hranil. V eni od sob je bila dolga pajčevina, ki se je nekega dne, ko so odprli okno, pretrgala. Vesel se s tem ni mogel sprijazniti. Odšel je v gozd, nasekal količe in pajčevino podprl.

V času med obema vojnama so slikarja Vesela obiskovali, kakor pravi Anica, "sami profesorji in boljši ljudje." Spominja se tudi, da ga je njen oče strigel, mu urejal brado in se z njim pogovarjal predvsem po nemško. Če je bil Vesel slabe volje, je zmerjal na vse pretege, pa kmalu vse pozabil in ni kahal zamere. Anični starši, ki so poznali mojstrov značaj, mu tega niso zamerili. Še naprej so mu pomagali, ko je slikar prosil za drobne usluge, in Anica mu je šivala odeje, hodila po pošto in mu nosila mleko. S pravim občudovanjem pa ga je opazovala, ko je smučal, in si neznansko želela, da bi tudi sama imela smučič, podobne mojstrom, ki so bile opremljene z s pravimi vezmi in palicami "na kolesčke". Včasih je ujel kako divjo žival, ki jo je zaprl v graščino, da jo je lahko opazoval. Rad je posedal na kamniti klopi pred graščino, tudi potem, ko je bil že bolan, in se grel na soncu. Hudo bolan je nekega dne odšel v Ljubljano in se ni več vrnil. V časopisu so potem prebrali, da je umrl, in žal jim je bilo, da je gradič ostal tih in začel počasi propadati.

VIKTOR ŽNIDARŠIČ

je pobrskal po spominu in povedal, da je slikarja videl prvič, ko mu je bilo približno deset let. Pred cvetno nedeljo je s fantiči iz vasi odšel v gozd, nabirali so bršljan za butare. Mojster Vesel jih je zalotil, se razhudil in jih zasledoval do doma. Bil je prepričan, da so bršljan nabirali, da bi z njim hranili koze. Kljub temu neprijetnemu srečanju se je s slikarjem še srečeval, pa tudi slike si je ogledoval. Na njihovi domačiji pa je vse do leta 2000 stal kozolec-toplar, ki so ga s posestva na Grumlofu prepeljali 1899. leta. Viktor se tudi spominja, da je imel Ferdo Vesel v tem okolišju prvo kolo, Sever pa prvi avtomobil z lesenimi kolesi, ki je vozil tako počasi, da so ga otročaji lahko ujeli. Viktor, ki je vse življenje trdo delal, je slikarju zameril, da ni kmetoval, ni redil živine, pa tudi za dom je bolj slabo skrbel. Ker je bil Viktorjev oče župan, se je Vesel večkrat oglašil pri njem, skupaj sta hodila tudi na lov.

KAROLINA MIKLAČIČ

je med najstarejšimi, ki se spominja zanimivega dogodka v zvezi s slikarjem. Ko sta se med drugo svetovno vojno z možem odpravila z vlakom v Ljubljano, sta tam srečala slikarja Ferda Vesela. Tudi ona se spominja, da je bil čokat in je imel brado. Slikar se je oglašil pri gostilničarju, da bi zaključila kupčijo za naročeno sliko. Vesel jo je res tudi prinesel, je pa ni podpisal. Gostilničar ga je opozoril, da slika ni podpisana, a slikar se ni vdal kar tako. Gospa Karolina se spominja, da je slikar Vesel odgovoril približno takole: "Veste, moj podpis je pa drag." Kako sta se naročnik in slikar dogovo-

Slika z naslovom Prijateljci sodi v folklorni žanr, večkrat je bila razstavljena doma in v tujini. Prijateljci - študija M. Gorenc

rila, gospa ne ve, meni pa, da je naročnik pričakoval, da bo poceni kupil, Vesel pa nasprotno: da bo drago prodal.

Spominja se tudi, da so ga krajanje opisovali kot posebnega, vendar sta ga z možem spoštovala, zlasti njegovo delo, saj sta brala in slišala o njegovem slikarstvu in razstavah.

Najpopolnejšo podobo slikarja Vesela je nedvomno s svojo izčrpno pripovedjo posredoval dr. NIKO SADNIKAR iz Kamnika. Njegov oče, Josip Niko Sadnikar, ki je bil po poklicu veterinar, je dolga desetletja prijateljeval s Ferdom Veselom in Ivano Kobilico. Tudi sam je imel nagnjenja in sposobnosti za slikarstvo, a se je odločil za drugo poklicno pot. Vezi s slikarstvom pa so ostale in se izražale v prijateljevanju z mnogimi slikarji - po srcu je bil Josip Niko Sadnikar še vedno umetnik. Prijateljevanje s Ferdom Veselom je trajalo vse do slikarjeve smrti. Tako je nastalo več portretov, ki so še sedaj v lasti družine Sadnikar. Doktor Niko Sadnikar se spominja, da je Ferdo Vesel prihajal pogosto v njihovo hišo, z očetom sta imela burne pogovore o umetnosti in slikarstvu. Imela pa sta še eno stično točko. Že ko je Josip Niko Sadnikar služboval kot mlad veterinar v Radovljici leta 1887, sta tja zahajala tudi Ferdo Vesel in Ivana Kobilica. Skupaj so iskali motive za slikanje in presojali o uspešnosti novih del. Skupaj pa so tudi iskali in zbirali naro-

dno blago in verjetno je tudi to vplivali na to, da je Vesel veliko upodabljal ljudi v narodnih nošah.

Veterinar Sadnikar je odkupil prve Veselove slike že med njegovim študijem. To je vsekakor kazalo tudi na njegovo visoko oceno in zaupanje v kvaliteto. Tudi ko so Sadnikarja premestili v Črnomelj, je Vesel prihajal k njemu in skupaj sta navdušeno zbirala narodno blago, vezenine in narodne noše. Vse to je še danes ohranjeno v Sadnikarjevem muzeju v Kamniku. V tesnih stikih z Veselom je Sadnikarjeva družina ostala tudi pozneje, ko je Ferdo Vesel že živel na Grumlofu. Srečevali so se v Ljubljani, ko je bil dr. Niko že gimnazijec. Srečanje med Veselom in njegovim očetom je bilo vedno veselo in prisrčno. Ferko, kot so prijatelji klicali Vesela, pa je zabaval vsa družbo.

Zadnji spomini dr. Sadnikarja na Ferda Vesela so bolj turobni. Ko je zaključeval študij medicine v Zagrebu, ga je oče obvestil, da je Ferdo Vesel zbolel. Ležal je pri dr. Cholewi na takratnem onkološkem inštitutu. Bilo je to leta 1940, ko je dr. Niko Sadnikar zadnjič videl Ferda Vesela. V času vojne so se njihove poti začasnno razšle, združil jih je Vesel, ki leta 1946 umrl. Dr. Niko Sadnikar se še vedno spominja očetovega sporočila, ki ga našlo v Zagrebu kjer je bil zdravnik: "Pridi na pogreb, Ferko je umrl."

Tako se je končalo dolgo prijateljstvo med ljudmi, ki so se medsebojno cenili predvsem po delu in uspehu.

Italija je bila dolgo cilj Veselovih želja in pričakovanj, obiskoval je cerkve in galerije ter slikal in razstavljal. Beneškim kanal - študija A. Štirn.

Zanimiv pa je tudi Sadnikarjev pogled na Veselovo delo, saj je bila njihova družina dolga desetletja v prijateljskih stikih z njim.

Vsem, ki ste bili pripravljene povedati svoje spomine nam, se lepo zahvaljujemo.

Zahtevnega dela se je lotila gimnazijka Blanka Perpar, pri delu smo ji predvsem zaradi obveznosti v šoli pomagali v zaključni fazi, strokovno sodelovanje pa je ponudil tudi prof. dr. Mirko Juteršek. V društvu upamo, da bodo zbrana pričevanja nekoč morda dostopna vsem tudi v pisni obliki. Ob praznovanju 140-letnice pa smo pripravili le del zbranega gradiva.

Gospa AMALIJA LOŽAR

iz Šentvida pri Stični je bila ob koncu druge svetovne vojne dvajsetletno dekle in se slikarja Ferda Vesela dobro spominja. Prvi spomin sega v zgodnja otroška leta, ko je Amalija začela hoditi v šolo. Večkrat je na tej poti srečala slikarja in spominja se, da so ga otroci pozdravljali in opazovali. Zamišljeni mož je pozdrav včasih vrnil, včasih pa tudi ne. Gospa Ložarjeva je povedala, da je bil Vesel starejši, čokat, z brado in se je večkrat odpravil iz svojega gradiča

svetlih las, ki so bili spleteni v kite. Slišala je za prigode s pajčevinami, ki jih slikar ni dovolil ometati, da jih je lahko opazoval. Gradič pa je tudi sicer buril domišljijo otrok in mladih, krožile so tudi legende iz življenja v daljni preteklosti.

Gospa ANICA POLJŠAK

je tudi živela v slikarjevi neposredni bližini, prav na Grumlofu. Slikarja se spominja iz let, ko je bila še otrok. Tudi ona ga je spoštljivo in z zanimanjem pozdravljala.

Večkrat se je oglašil pri njih, še dobro se spominja njegovih sivih las in sive brade, njegove čudaške narave. Bili so dnevi, ko je dolgo pripovedoval prigode iz svojega življenja in vsi so jih z zanimanjem poslušali. Včasih se je tudi sama oglašila v gradu in videla, kako je slikal ali pa počival v viseči mreži, kar se ji je zdelo še posebej zanimivo. Večkrat ga je opazovala pri delu, ko je slikal v gozdu nad Grumlofom pri starem razpelu. Pravi, da je barve "metal" na platno. Če je opazovala od blizu, ni videla dosti, šele ko se je oddaljila od platna, je opazila krasno sliko.

Tudi Anica se spominja, da je bil Vesel samosvoji človek. Ljubil je samo-

Dr. Niko Sadnikar nam je posredoval najpopolnejšo in vsestransko podobo slikarja Ferda Vesela. Sadnikarjev muzej v Kamniku poleti 2000.

2. slovenska nogometna liga - spomladanski del

**SOLIDNO NADALJEVANJE ČLANOV
NK LIVAR IVANČNA GORICA**

Po relativno slabem začetku v prvih treh krogih spomladanskega dela 2.SNL se je članska ekipa NK Livar zbrala in v nadaljevanju zabeležila 2 zmagi in 2 poraza; s tem izkupičkoma se je utrčila pod vrhom prvenstvene lestvice. Nekoliko je škoda predvsem poraza v Krvavem Potoku, kjer so z ekipo Jadran Šepič izgubili šele v zadnjih minutah.

Veseli pa dejstvo, da se uveljavljajo mladi igralci (Janez Perme) iz domačega okolja in upamo, da bo takih primerov še več.

Rezultati zadnjih krogov:

19. krog: Livar Iv. Gorica : Elan Granit NM	1 : 3
20. krog: Brda : Livar Iv. Gorica	2 : 3
21. krog: Livar Iv. Gorica : Feroterm Lanterm	5 : 0
22. krog: Jadran Šepič : Livar Iv. Gorica	1 : 0

Po 22 krogih Livar zaseda zelo dobro 6. mesto s 33 točkami. V vodstvu je ekipa Živila Triglav z 51 točkami pred Elan Granitom NM s 45 točkami in Aluminijem, ki ima 42 točk.

Simon Bregar

**ORMOŽU FINALE DRŽAVNEGA
PRVENSTVA V ROKOMETU ZA OSNOVNE
ŠOLE, OŠ STIČNA ČETRTRA**

Osnovna šola Stična je 28. 3. 2001 v dvorani v Ivančni Gorici organizirala finalni turnir v rokometu za starejše dečke.

V finale so se uvrstile šole, ki so zmagale na polfinalnih turnirjih. To je uspelo OŠ Ormož, OŠ NH Rajka iz Dola pri Hrastniku, OŠ Ivana Dolenca iz Škofje Loke in OŠ Stična iz Ivančne Gorice.

V izredno zanimivih in tudi zelo izenačenih tekmah so bili doseženi taki rezultati:

OŠ NH Rajka	:	OŠ Stična	14 : 13
OŠ Ormož	:	OŠ Ivana Dolenca	14 : 12
OŠ Stična	:	OŠ Ivana Dolenca	12 : 14
OŠ NH Rajka	:	OŠ Ormož	9 : 15
OŠ Ormož	:	OŠ Stična	13 : 12
OŠ Ivana Dolenca	:	OŠ NH Rajka	11 : 16

Končni vrstni red:

1. mesto : OŠ Ormož
2. mesto : OŠ NH Rajka, Dol pri Hrastniku
3. mesto : OŠ Ivana Dolenca Škofja Loka
4. mesto : OŠ Stična Ivančna Gorica

Posebna komisija, ki so jo sestavljali trenerji sodelujočih ekip, predstavnik sodnikov in predstavnik odbora za šolska šp. tekmovanja, je izbrala najboljše igralce tega tekmovanja.

Najboljšo sedmerico turnirja sestavljajo:

- Vratar: Blaž Cvetko (OŠ Ormož)
 Levo krilo: Borut Zidarič (OŠ Ormož)
 Levi zunanji: Gregor Klepej (OŠ NH Rajka)
 Srednji zunanji: Sašo Vozel (OŠ Stična) - izbran je bil za najboljšega igralca turnirja.
 Desni zunanji: Samo Perger (OŠ Ormož)
 Desno krilo: Davorin Štabuc (OŠ Ormož)
 Krožni napadalec: Sašo Korez (OŠ Ormož)

Najboljši strelca turnirja je bil z 19 zadetki Sašo Mikanovič, OŠ Ivana Dolenca iz Škofje Loke.

Turnir je v nabit polni dvorani spremljalo 800 gledalcev. Takšnega obiska se ne bi sramovali niti naši najboljši prvoligaši. Prireditvev so spremljali številni vrhunski športniki: nosilka olimpijske medalje Brigita Bukovec, člani rokometne reprezentance Slovenije Beno Lapajne, Andrej Kastelic in Boštjan Ficko ter nekdanja stiška učenca: odlični invalidski športnik Igor Orel in olimpijec Borut Javornik. Vsi so se predstavili v izredni luči. Razdelili so veliko avtogramov in odgovarjali na številna vprašanja mladih novinarjev.

Posebno nagrado je zmagovalni in domači ekipi podaril Borut Javornik, saj je obe ekipi povabil na brezplačni spust s čolni po reki Krki.

Pester je bil tudi kulturni program. Nastopile so tri plesne skupine. Za zaključek pa sta poskrbela Marko Vozel (tudi Marko je nekoč obiskoval šolo, prirediteljico turnirja) in Jože Potrebuješ, člana skupine Čuki.

Turnir je izzvenel v skorajda popolno zadovoljstvo vseh - žal so bili razočarani le domačini. Pa ne samo zaradi rezultata, temveč tudi zato, ker se turnirja ni udeležil nihče od funkcionarjev RZS.

Marjan Potokar

LETOVANJE OTROK V LETU 2001

Rdeči križ Grosuplje obvešča občane občin Dobropole, Ivančna Gorica in Grosuplje, da bomo v letu 2001 organizirali za šolske otroke in otroke, ki obiskujejo malo šolo 10-dnevno zdravstveno letovanje na Debelem rtiču v času poletnih šolskih počitnic. Rezervacijo za letovanje smo poslali za čas od 16. do 26. julija 2001. Ker z Debelega rtiča še nismo prejeli potrjene rezervacije, se lahko termin letovanja še spremeni.

Starši, ki želijo svojega otroka poslati na letovanje, naj lastnoročno izpolnijo prijavnico, ki jo otroci dobijo od 10. maja 2001 dalje v tajništvu oziroma svetovalni službi šole, ki jo otrok obiskuje.

V celoti izpolnjene in podpisane prijavnice naj otroci vrnejo v tajništvo oz. svetovalno službo šole do 21. 5. 2001. Število otrok, ki bodo letovali, je omejeno. Če bo prijav več, kakor je prostih mest, bodo imeli

prednost otroci, ki pogosteje obolevajo, ter otroci iz socialno ogroženih družin.

Ekonomsko ceno letovanja bomo pokrili iz sredstev, ki jih bomo v ta namen dobili od Zavoda za zdravstveno zavarovanje Slovenije, OE Ljubljana, in iz proračunov posameznih občin. Razliko do polne

cene bodo pokrili starši. Ker priprave na letovanje še potekajo, bo znesek prispevka staršev napisan na prijavnici za letovanje.

Otroci, ki jim bo iz zdravstvenih razlogov odobreno letovanje, bodo v mesecu juniju na dom prejeli položnico o doplačilu za letovanje.

**RAZPIS ZA VODITELJE IN PEDAGOŠKEGA
VODJO NA LETOVANJU**

Za čas letovanja vabimo k sodelovanju študente pedagoške fakultete ali višje zdravstvene šole in ostale, ki so dopolnili 20 let, imajo veselje delati z otroki in obvladajo plavanje.

Kandidati naj pošljejo pisne prijave o izpolnjevanju pogojev na naš naslov: Rdeči križ Slovenije, Območno združenje Grosuplje, Gasilska c. 6, do 20. junija 2001.

OBMOČNO ZDRUŽENJE
RDEČEGA KRIŽA GROSUPLJE**DRŽAVNO PRVENSTVO SEKAČEV**

Udeležila se ga je tudi ekipa območne enote Novo mesto, ki so jo sestavljali lastniki gozdov iz Ambrusa in Zagradca.

Zavod za gozdove Slovenije je že tretje leto organiziral v okviru Kmetijsko gozdarskega sejma v Kranju državno sekaško tekmovanje za lastnike gozdov. Letos je bilo to v soboto, 24. marca, ob 10. uri na poligonu Poslovno prireditvenega centra Gorenjski sejem v Kranju.

Tudi dolenski lastniki gozdov so se teh tekmovanj do sedaj uspešno udeleževali. Letos je novomeška enota ZGS pripravila ekipo lastnikov iz Zagradca in Ambrusa, ki se je pred odhodom v Kranj pripravljala na tekmovalnem poligonu v Podturnu. S pomočjo profesionalnih gozdarjev pri Gozdnem gospodarstvu Novo mesto so pili tehniko in hitrost v delu z motorno žago.

Ekipo so sestavljali štirje mladi suhokranjski lastniki gozdov iz Ambrusa in sicer: Brane Muhič, Marko Novak, Dušan Pajk in Marjan Zupančič.

Tekmovali so v naslednjih disciplinah:

- zasek in podžaganje: tu se pri vertikalno postavljenem hlodu debeline 35 cm izdelava zasek in podžaganje- kot pri prvem podi-

- ranju. Ugotavlja se čas in točnost smeri in kota podiranja drevesa;
- kleščenje: na ležečem hlodu se klesti veje, ki jih je treba odrezati natančno in čim hitreje;
- podiranje na balon: disciplina, kjer se vertikalni drog debeline 15 cm podira v točno določeno smer, na balon;
- kombinirano prežaganje hloda, ko se dva hloda debeline 35 cm, ki ležita pod različnima smerema, prežaga in se ugotavlja natančnost, vertikalnost prezeza.

Pogoji, ki so jih morali izpolnjevati prijavljeni tekmovalci, so:

- polnoletnost,
- lastnik gozda ali družinski član,
- nikoli zaposlen v gozdarskem podjetju kot poklicni sekač,
- biti mora opremljen z osebni zaščitnimi sredstvi,
- imeti mora popolnoma opremljeno sodobno motorno žago, ki ustreza pogojem varnega dela,
- nikoli prej ni tekmoval na tekmovanju poklicnih sekačev,
- je bil udeleženec tečaja Varno delo z motorno žago, ki ga organizira Zavod za gozdove Slovenije.

Rezultati tekmovanja pa so bili taki:
Ekipa se je v skupnem seštevku uvrstila

na 5. mesto za tistimi iz Postojne, Prekmurja, Nazarij in Slovenj Gradca. Glede na lansko tretje mesto je to nekoliko slabši rezultat, vendar glede na okoliščine soliden.

V disciplini kombiniranega prežaganja je bil Marjan Zupančič odlični drugi, pri zaseku in podžaganju pa Brane Muhič tretji. Dušan Pajk je zgrešil balonček le za 10 cm, vendar je bil sedmi. Veliko smolo pa je imel Marko Novak, ki je kljub zelo hitremu času in točni izdelavi pri kleščenju bil diskvalificiran zaradi pomanjkljive uporabe zaščitne opreme. Zaradi treme je pozabil natakni zaščitno mrežico za oči na čeladi. Še enkrat se je pokazalo kako pomembna so osebna varovalna sredstva tako pri tekmovanju kot pri vsakdanjem varnem delu z motorno žago v gozdu.

Mlada perspektivna ekipa Suhokranjcev je pustila dober vtis in z malo več treninga lahko naslednje leto pričakujemo še boljše rezultate.

Zavod za gozdove, Območna enota
Novo mesto

Vodja ekipe: Jože Primc

Odsek za gozdno tehniko: Tone Turk

UČENCI V "ZALETAVČKU"

Učenci Osnovne šole Ferda Vesela iz Šentvida pri Stični so imeli priložnost spoznati, kako zelo pomembna je uporaba varnostnega pasu v avtomobilu. Pod strokovnim vodstvom AMZS so v popularnem demonstracijskem vozilu "zaletavčku" lahko preizkusili, kako močno jih stresa že rahel trk in v kakšnem položaju se znajde telo ob trčenju v avtomobilu.

Z akcije Varnostni pas - vez z življenjem pod okriljem Občinskega sveta za preventivo in vzgojo v cestnem prometu Ivančna Gorica želijo organizatorji na neposreden način vzgajati in prispevati k večji varnosti v prometu. Želimo si še več podobnih koristnih predstavitev.

OŠ Ferda Vesela
Šentvid pri Stični**PRAVILNIK ZA TEKMOVANJE
V KOŠNJI S KOSO**

- poravnava 1-5 točk
- enakost rezi 1-5 točk
- čistost rezi 1-5 točk

Za kvaliteto lahko dobi kosec v svoji kategoriji največ 15 in najmanj 3 točke. Največje število točk za čas in kvaliteto je 30 in najmanjše število 4 točke.

6.

Tekmuje se v naslednjih kategorijah:

- a. moški: do 40 let
od 40 do 60 let
nad 60 let
- b. ženske: do 50 let
nad 50 let
- c. ekipe: moška
ženska

7.

Tekmuje se lahko posamezno in ekipno. Ekipa šteje 3 člane, člani so naprej določeni.

8.

Štartnina znaša 1.000 SIT na kosca.

9.

Organizator si pridržuje pravico do spremembe pravilnika za košnjo

TD GRČA

1. Tekmovalce kosi na parceli, ki mu jo določi žreb. Parcela je velika 3x8m. Kosa mora biti normalne velikosti, vendar rezilo ne sme biti daljše od 90 cm.

2.

Tekmovalci kosijo "v skončnik", kar pomeni, da kosijo v obe smeri.

3.

Štarta se z dvignjeno koso na znak predsednika komisije.

4.

Tekmovalce konča košnjo ob številki parcele z dvignjeno koso.

5.

Kosca ocenjuje tričlanska komisija. Ocenjujeta se čas in kvaliteta, in sicer:

a. najhitrejši kosec v svoji kategoriji dobi 15 točk. Za čas, daljši od treh minut pa dobi kosec 1 točko. Ostale se porazporedi proporcionalno glede na čas. Za čas lahko dobi kosec največ 15 in najmanj 1 točko.

b. komisija ocenjuje tudi kvaliteto košnje, in sicer:

TURISTIČNO DRUŠTVO
GRČA
LUČARJEV KAL

Turistično društvo Grča z
Lučarjevega Kala ponovno
prireja občinsko tekmovanje
koscev, letos že osmič, in razs-
tavo izvornih malic za kosce.

**Prireditvev bo v nedeljo,
27. maja, ob 12. uri.**

Gospodinjska stran

UVODNIK

Pomlad je ozelenila naravo. Nepreklicno, kljub slani, ki je že naredila nekaj škode, pa vendar - kliče vse nas, ki ne moremo brez njenega vonja po sveže zorani zemlji, kljiočih semen, cvečičih in dišečih rož, pristinega stika z naravo...

Z veseljem in radostjo se lotimo opravil, ki nas kličejo, čeprav vedno ne obrodijo sadov tako, kot upamo in si želimo, nas pa le navdajajo z optimizmom, da bo letos bolje, lepše tudi za tiste, ki jim zemlja in vse, kar je z njo povezano, nudi edini ali enega od virov preživetja. Le kdo, če ne vsi, ki imamo radi podeželje, je do sedaj in bo še naprej skrbel, da bodo travniki pokošeni in da bo žito požeto...

Ali bo letošnji cvet rodil sad? Pozeba tudi naši občini ni prizanesla.

Regrat

Ali ste vedeli, da je ljudsko ime za regrat tudi "farška plata, jajčar, smolika..."? Čeprav je največkrat nadležen plevel, je zelo zdravilen. Zdravilna je korenina, liste v rozeti uporabljamo za zgodnjo pomladansko solato, cvetove pa lahko porabimo za regratov sirup, ki ga nekateri imenujejo tudi regratov med.

Zdaj je ravno pravi čas za nabiranje cvetov in pripravo sirupa:

3 - 4 polna prgišča regratovih cvetov dobro prekuhamo v 2 litrih vode, precedimo in primešamo vročemu soku 1,5 kilograma sladkorja in sok dveh limon. Med neprestanim mešanjem vnovič vkuhamo to tekočino, dokler ne postane sirupasta, gosta, tekoča masa. Shranimo ga v dobro zaprtih kozarcih. Regratov sirup čisti kri, pospešuje prebavo in učinkuje krepilno.

Orehova rulada

Biskvitno testo:

5 srednje velikih jajc
15 dag sladkorja
10 dag moke
5 dag mletih orehov

Ločimo rumenjake in beljake. Iz beljakov naredimo trd sneg, mu dodamo sladkor in rumenjake ter vse skupaj še malo premešamo. Narahlo dodamo moko, ki smo ji primešali orehe.

Model za pečenje obložimo s peki papirjem, nanj narahlo namažemo testo ter pečemo pri 180 stopinjah Celzija 12 do 15 minut. Pečeno rulado skupaj s papirjem vzamemo iz modela ter narahlo zvijemo.

V kozici segrejemo 4 velike žlice marelične ali slivove marmelade ter ji dodamo nekaj kapljic ruma. Toplo rulado narahlo razvijemo ter jo namažemo s pripravljeno marmelado. Počakamo nekaj trenutkov, da se testo malo navlaži ter jo zvijemo in malo stisnemo, da se lepo sprime. Pustimo, da se ohladi ter jo potresemo z mletim sladkorjem.

NASVET: Če želite večjo rulado, upoštevajte pravilno razmerje: na eno jajce dodajte 3 dag sladkorja in 3 dag moke.

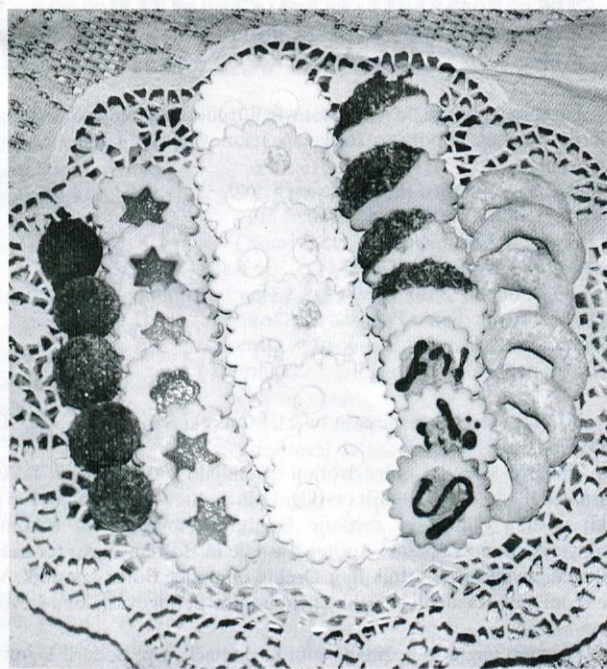

Gospodinjsko
stran pripravlja:
Nataša Erjavec

Kokosova očesca

20 dag bele moke (mešane ostre in mehke), 15dag margarine, 5dag kokosove moke, 7dag sladkorja, sok in lupina pol limone, noževa konica pecilnega praška, 1 drobno jajce, ostru moka za posipanje deske, marelična marmelada za namaz in mleti sladkor za posip, maščoba za pekač.

V moko seseklamo margarino, ki smo jo hranili v hladilniku, da je ostala trda. Dodamo kokosovo moko, sladkor, limonino lupinico in pecilni prašek ter premešamo. Naredimo jamico, vanjo ubijemo jajce in dodamo limonin sok. Prav na hitro zgnemo testo, da se ne ogreje. V hladilniku naj počiva 15 minut. Na pomokani deski razvaljamo testo za nožev rob na debelo. Izrežemo kroge, polovici izmed njih izrežemo po tri luknjice. Spečemo jih na pomaščenem pekaču zlatorumeno. Cela kolesca namažemo z marmelado ter jih pokrijemo z izrezanimi, ki smo jih predhodno potresli s sladkorno moko.

Velikonočna razstava v centru Interšpar

Da rek Dober glas seže v deveto vas (slab pa še dlje) res drži, potrjuje tudi to, da smo na naše društvo dobile povabilo k sodelovanju v center Interšpar.

Na veliki četrtek smo tako pripravile osrednjo razstavo velikonočnih jedi v avli centra Interšpar na Viču.

Naše gospodinje so se zelo potrudile in pripravile veliko potic, pletenic, različnih vrst kruha, pirhe, drobno pecivo, velikonočne narezke in seveda žegen v velikem irbasu.

Mimoidoči so si dobrote z odprtimi očmi ogledovali, proti večeru pa tudi poskusili, saj smo vse razstavljeno podelile med obiskovalce. Največ zanimanja so bila deležna lepa bela jagnjeta, ki so ponazarjala Kristusa in dvanajst apostolov.

Pri razstavi so nam delali družbo tudi izdelovalci košaric, belokranjskih pisanic, lončar in čarodej. S pekovskimi izdelki pa smo si delile prostor s Pekarno Grosuplje.

Bil je prijeten praznični večer, ki smo ga tokrat vsi prisotni preživeli nekoliko drugače kot druga leta.

Sejem kulinarike v Ljubljani

Minuli mesec je minil nedvomno tudi v znamenju kulinarike, vina in kmečkih dobrot. Tako je v dneh od 3. do 7. aprila potekal sejem Kulinarika in vino na Gospodarskem razstavišču v Ljubljani. Poleg velikih domačih in tujih razstavljalcev, ki so se tokrat predstavili v manjšem številu kot lani, se je letos v Jurčku predstavila tudi Kmetijsko - gozdarska zbornica Slovenije, pod njenim okriljem pa vse veje slovenskega kmetijstva. Tako smo si lahko ogledali predstavitev integrirane pridelave zelenjave, ekološke pridelave, vinarje, siraže pa tudi rejci drobnice so se predstavili. Meso drobnice je bilo tudi na pokašino. Predstavila se je tudi Zadružna zveza, Zveza podeželske mladine, Zveza kmetič, Združenje turističnih kmetij. Manjkalo pa ni tudi Sindikat kmetov. Zveza kmetič je pripravila zanimiv igralni kotichek za najmlajše udeležence sejma, imenovan Hlevček, v katerem so otroci barvali pirhe, izdelovali druge okraske ter si lahko ogledali izdelovanje belokranjskih pisanic. Pod isto streho so organizatorji pripravili tudi kmečko tržnico, na kateri so se predstavljala razna društva in posamezne kmetije.

KLASJEV KRATKOČASNIK

KVIZ

1. Katera od naših krajevnih skupnosti ima najmanj prebivalcev?

- a) Metnaj
- b) Sobrače
- c) Muljava

2. Katera žuželka je kriva za črvice v jabolkih?

- a) zavijač
- b) zavrtáč
- c) kapar

3. Kdo je zavetnik ujetnikov?

- a) sv. Krištof
- b) sv. Rok
- c) sv. Lenart

4. Kam spada zelje?

- a) med križnice
- b) med razhudnice
- c) med rožnice

5. S katero nemško občino je pobratena naša občina?

6. Katere rude je največ v naših krajih?

- a) limonita
- b) hematita
- c) boksita

7. Koliko vodnjakov je imel nemški častnik centurion?

- a) 50
- b) 100
- c) 500

Rešitve kviza iz prejšnje številke: 1c, 2c, 3b, 4 Anton Hribar - Korinjski, 5a, 6a, 7b

Dokončajte začete verze znanih slovenskih pesmi!

Sijaj, sijaj sončece,

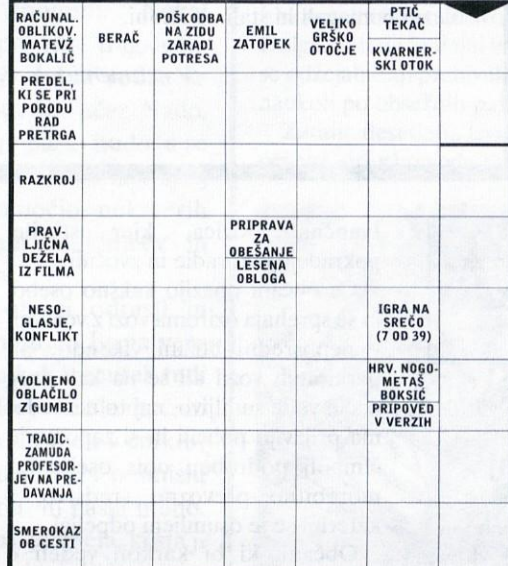
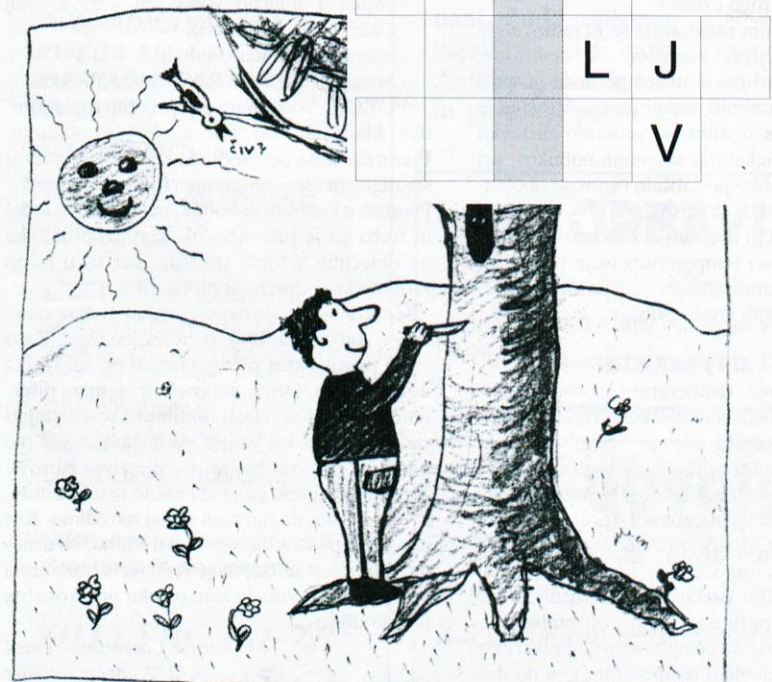
Na polju pa rož?ce cveto

Šumijo gozdovi domači

Če želite izvedeti, kaj bo Janez vrezal v drevo, rešite križanko. V pomoč so vam že vpisane črke!

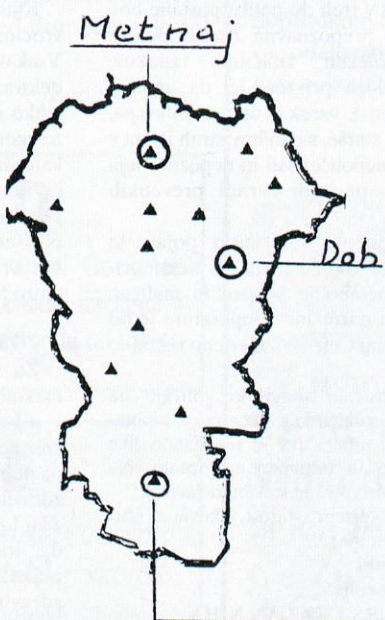
VODORAVNO:

- 1. žuželka z želom
- 2. vroči vodni hlapi
- 3. živalska hrana
- 4. kulturna rastlina
- 5. del srajce

AVTOR MARKO BOKALIČ	SESTAV VEČ OKVIROV	VRATCA	NAJŽJI DEL MALAJ-SKEGA POLOTOKA	NAPRAVA ZA DIGITALNO OBDELAVO PODATKOV	IVAN TAVČAR	TELOVADNI ELEMENT NA DRUGO	MAJHEN OREH	REVSČINA	TOM JONES	
ODKRITO-SRČNOST										
KOLEKTIVNI SKRBNIŠKI ORGAN						OSTRA SKALA			VEZNIK V CASOVNIH ODVISNOSTI	
SVEČENIK, ŽREC						RUMENA ČESNJA				
IVAN CANKAR			TELESNA OKONCINA				DUŠEVNI PRETRES			
TALNA OBLAGA			ZORAN THALER				PEVEC KOVAČIČ			
RAČUNAL. OBLIKOV. MATEVŽ BOKALIČ	BERAČ	POŠKODBA NA ZIDU ZARADI POTRESA	EMIL ZATOPEK	VELIKO GRŠKO OTOČJE	PTIČ TEKAČ				LAMBERGARJEV IZZIVALEC	
PREDEL, KI SE PRI PORODU RAD PRETRGA						JAPONSKI PREMIER (1972 - 74) STOLPEC, RUBRIKA	STARA KULTURNA RASTLINA GIANNA NANNINI		ŠPELA PRETNAR VEČJI KRAJ PRI LITLI	
RAZKROJ						RESOR MINISTRICE LUCIJE ČOK	NAŠ VERSKI RADIO OČKA			
PRAVLJIČNA DEŽELA IZ FILMA			PRIPRAVA ZA OBEŠANJE LESENA OBLAGA					RUSKO LOVSKO LETALO		
NESOGLASJE, KONFLIKT					IGRA NA SREČO (7 OD 39)			KARENINA NASELJEN OTOK JUŽNO OD LOŠINJA		
VOLNENO OBLAČILO Z GUMBI					HRV. NOGO-METAŠ BOKSIC PRIPoved V VERZIH	MLAD SLOV. KOŠARKAR (MIHA)	ŠVIC. MATEMATIK (LEONHARD)	RJAV KONJ PRVI SLOV. CILJ V HIMALAJI IZ LETA 1976		
TRADIC. ZAMUDA PROFESORJEV NA PREDAVANJA									KANDIDAT, KI SE POTEGUJE ZA SLUŽBO ALI KAK NASLOV	
SMEROKAZ OB CESTI						VELIKA REKA V SV ŠPANJI	STRUPENA MR. RIBA KOŽA Z LASMI, OGLAVEK			IZGOVARJANJE GLASU "L" NA KONCU BESED
										POLJSKA NAŠA GLASBENA SKUPINA
						ZNAK ZA RADIJ	DEL LJUBLJANE POLHO-GRAJSKI HRIB			
						PRITOK DONAVE V ROMUNIJI	ŽENA AM. PREDSED. BUSHA PREDHODNIK EVRA			
						AMER. KNJIŽEVNIK				NARAVNA, BILOŠKA CASOVNA ENOTA
										PREDLOG GR. ČRKA
										TEBE (KRAJSE)

Na zemljevidu naše občine je s krogom označen kraj, kjer je sedež ene izmed krajevnih skupnosti. Na prazno črto napišite ime tega kraja.

ZAHVALA

ob boleči izgubi moža in očeta

JOŽETA NOVAKA

s Spodnjega Brezovega pri Višnji Gori

Od srca se zahvaljujemo vsem sorodnikom, sodelavcem iz podjetij Vele in Elvez, vaščanom, prijateljem in znancem za izrečena sožalja, darovano cvetje, sveče in svete maše ter vsem, ki sta ga v tako velikem številu pospremili na njegovi zadnji poti.

Posebej se zahvaljujemo gospodu župniku Simonu Onušiču za lep pogrebni obred, govornikoma, pevcem in pogrebnemu zavodu Perpar.

Vsi njegovi

ZAHVALA

Ob izgubi naše drage žene in mame

FRANČIŠKE GRUM

z Gorenjega Brezovega 7

se iskreno zahvaljujemo vsem, ki ste jo v tako velikem številu pospremili na njeni zadnji poti in počastili njen spomin, darovali cvetje in sveče ter nam izrazili sožalje. Posebna zahvala župniku Simonu Onušiču za pogrebni obred, pevskemu zboru za lepo odpete pesmi in Jožetu Petku za zaigrano Tišino.

Hvala tudi dobrim sosedom, ki so nam v času njene boleznii pomagali in stali ob strani.

V neizmerni žalosti: vsi njeni

ZAHVALA

V 72. letu nas je zapustil dragi mož in stari oče

ANTON KASTELIC,

po domače Mačkov iz Sada 9

Vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem se iskreno zahvaljujemo za izrečena sožalja, darovano cvetje in sveče, spremstvo na njegovi zadnji poti ter prispevke za maše in dober namen.

Zahvala tudi patronažni službi ZD Ivančna Gorica za nego na domu, gospodu župniku Jožetu Koželju za pogrebno mašo in pogreb, družini Perpar za pogrebne storitve ter pevcem iz Šentvida za ubrano petje na njegovi zadnji poti.

Njegovi domači

POLICIJSKA KRONIKA

15 kršitev zoper javni red in mir

so marca na območju občine Ivančna Gorica obravnavali policisti Policijske postaje Grosuplje. Od tega jih je bilo devet storjenih v zasebnih prostorih, šest pa na javnih krajih. Razlogi za omenjene kršitve so zelo različni, od družinskih in sosedskih preprirov ter pijančevanja do preglasne glasbe. Zoper vse kršitelje so možje v modrem represivno ukrepali, če ni šlo drugače, so jih pridržali. Prav tako so kaznovali lastnike gostinskih lokalov, v katerih so prekoračili obratovalni čas, in natakarje, ki so stregli alkoholne

pijake že pijanim osebam oziroma mladoletnikom.

23 kaznivih dejanj

so zagrešili malopridneži na območju ivanške občine. Najpogosteje je šlo za tatvine, vlome in poškodbe tuje lastnine. Vlomilci so bili največkrat na delu v zgodnjih jutranjih urah, največ na območju Zagradca. Storilci so odnesli vse, kar je bilo vrednega in je bilo kasneje mogoče prodati ali uporabiti. Policisti so vlomilce, ki so delali v okolici Zagradca, odkrili, in zoper njih podali kazenske ovadbe. Občasno policisti dobivajo prijave zaradi vlomov v vozila, in to predvsem ob petkih in sobotah, v naselju

Ivančna Gorica, kjer storilci pokradejo avtoradije in zvočnike.

Če občani opazijo kakšno osebo, ki se spreha oziroma vozi z vozilom v neposredni bližini vikendov ali parkiranih vozil ali se na kak drug način vede sumljivo, naj to nemudoma prijavijo policiji in si zapomnijo čimbolj podroben opis osebe ter morebitno prevozno sredstvo, s katerim se je osumljeni odpeljal.

Občani, ki bi karkoli vedeli o kakšnem kaznivem dejanju ali prometni nesreči, ali če bi opazili storilce na delu oziroma begu, naj to sporočijo na Policijsko postajo Grosuplje ali na telefonsko številko 113. Vsaka informacija, ki bo kakorkoli pomagala pri izsleditvi storilca, bo dobrodošla in bo pripomogla k boljšemu sodelovanju med policijo in lokalno skupnostjo. Skupaj bi lahko dosegli bistveno izboljšanje varnostnih razmer.

22 prometnih nesreč

se je zgodilo prejšnji mesec, nekatere so se končale le z materialno škodo, druge s telesnimi poškodbami. Največ se jih še vedno pripeti zaradi neprilagojene hitrosti, posledice ob njih pa so najhujše. Drugi vzroki za prometne nesreče so tudi nepravna stran in smer vožnje, izsiljevanje prednosti ter neustrezna varnostna razdalja. Veliko pločevine se zvije, ko se občani vozijo v službo ali iz nje ter ob slabih vremenskih razmerah. Pogosto pride do nesreč tudi na parkirnih prostorih, kjer vozniki niso dovolj pozorni pri vzratni vožnji. Največ prometnih nesreč se zgodi na regionalni cesti od Višnje Gore do Radohove vasi ter v samem naselju Ivančna Gorica, prav tako na regionalni cesti med Ivančno Gorico in Zagradcem, nekaj pa tudi na avtomobilski cesti A/2.

Policisti grosupeljske policijske postaje vsak dan poostreno nadzirajo cestni promet na celotnem območju občine Ivančna Gorica, posebno pozornost pa posvečajo kontroli hitrosti, a ostalih kršitev na ta račun ne zanemarjajo.

Aprila so kontrolirali hitrost s svojim radarjem, predvsem na odsekih cest, kjer se pogosto dogajajo prometne nesreče oziroma tam, kjer so preokrajšive hitrosti največje in najpogostejše. Opozarjajo, naj vozniki vozijo v skladu s cestno-prometnimi predpisi in naj prilagodijo hitrost vožnje vremenskim razmeram ter ostalim dejavnikom, ki kakorkoli vplivajo na potek prometa. Tako bodo pripomogli k boljši prometni varnosti in predvsem k manjšemu številu prometnih nesreč.

Vir: Policijska postaja Grosuplje

CENIK OGLASOV

v občinskem glasilu KLASJE

Naklada 4.500 izvodov, najmanj 14.000 bralcev. Časopis prejema vsa gospodinjstva v občini brezplačno. Izdatek za oglase šteje med materialne stroške.

KOMERCIALNI OGLAS

cela stran 105.600, polovica strani 66.220, četrtna strani 33.660, osmina strani 25.410, šestnajstina strani 14.630

Oglas na prvi strani je za polovico dražji, v več barvah za 100%. Na zadnji strani je dražji za eno četrtino, v več barvah za 50%. Vsaka naslednja objava oglasa je cenejša za 5%, do največ 30%.

ZAHVALE

Velikost cca 50 cm² 3.300 SIT.

Cene veljajo do konca leta 2001.

V cene ni računano oblikovanje in 19% DDV.

P.S. Za enkratno objavo oglasa ali zahvale plačate ob naročilu, za serijsko objavo pa sklenemo pogodbo.

VROČINSKA STANJA PRI OTROCIH SO PONAVIDI NENEVARNA, SO LE OBRAMBNA REAKCIJA ORGANIZMA

Vročina predstavlja enega od najpomembnejših problemov, s katerim se srečuje otroški zdravnik pri svojem delu in tudi najpogostejši razlog, zaradi katerega starši z otrokom obiščejo svojega zdravnika. Ena petina otrok z vročino ob prvem pregledu razen vročine nima nobenih drugih bolezenskih znakov in večina z akutno vročino preboleva nenevarno, največkrat virusno okužbo.

Med njimi pa je 4-10 odstotkov takšnih, pri katerih predstavlja vročina začetek neke resnejše, običajno bakterijske okužbe, ki v nekaj dneh (praviloma v treh do petih) postane bolj očitna oziroma prepoznavna zaradi pojavnosti novih, za bolezen značilnih znakov. Zdravnikova naloga pri tem je, da ugotovi morebitni bolezenski vzrok in ustrezno ukrepa, hkrati pa pomiri starše, saj njihov strah izvira v največji meri iz nepoučenosti in nepoznavanja pojavnosti vročine, pa tudi zaradi prevelikih pričakovanj.

Vročina je pogost bolezenski pojav, ki spremlja številne okužbe, vnetja neinfekcijskega izvora, metabolične bolezni in maligna obolenja. Razpon normalne temperature je od 36,1 do 37,8 stopinj Celzija, izmerjeno rektalno (v danki).

Vročino povzročajo snovi, ki vplivajo na aktivnost termoregulacijskega centra v hipotalamusu. Telesna temperatura je rezultat razlike med proizvodnjo in oddajanjem toplote. Na proizvodnjo toplote vplivajo številni dejavniki:

- bazalni metabolizem (starost, aktivnost ščitnice, zaužita hrana)
- telesna aktivnost
- temperatura okolja.

TEMPERATURA ČEZ DAN NIHA

Telesna temperatura pri otroku preko dneva precej niha in je najvišja med 17. in 19. uro,

najnižja pa od 24. do 6. ure zjutraj. Blago povišana temperatura v popoldanskem in večernem času ter normalna temperatura, izmerjena zjutraj, skoraj gotovo ne predstavlja bolezenskega vzroka, kot tudi ne razloga za obisk v otroški ambulanti. Poznati moramo tudi pojem vročinska bolezen (hipertenzija), pri kateri gre za motnjo vzdrževanja normalne temperature zaradi zunanjih ali notranjih dejavnikov (največkrat gre za aktivnost ščitnice, zastrupitev z atropinom, toplotni udar, zastrupitev z drogo extasy).

Kljub številnim raziskavam še ni jasno, ali je vročina škodljiva, koristna ali nevtralna. Vsekakor se pri povišani temperaturi pospeši delovanje obrambnih mehanizmov. Vročina je lahko škodljiva oziroma jo moramo zniževati že zgodaj pri nekaterih skupinah bolnikov, pri katerih bi se lahko poslabšalo osnovno obolenje (npr. otroci z vročinskimi krči, kronični pljučni ali srčni bolniki). Nekateri bolniki povišano telesno temperaturo težje prenašajo kot drugi; takim začnemo zniževati temperaturo že pri nižjih vrednostih.

Z ZDRAVILI ALI BREZ NJIH

Za zniževanje temperature poznamo farmakološke in nefarmakološke ukrepe:

a.) farmakološki ukrepi so zdravila, ki znižujejo raven termoregulacijskega centra (ni pa nujno, da ga normalizirajo). Nekatera blažja zdravila, kot je paracetamol (prej Panadon, zdaj Lekadol, Calpol), znižajo temperaturo za 0,8 do 1,4 stopinj Celzija. To pomeni, da ni nujno, da se bo po zaužitju ustrezne doze zdravila temperatura tudi normalizirala. Priporočamo pa, da učinek zdravila preverite s ponovnim merjenjem temperature eno do dve

uri po zaužitju.

Priporočamo dnevne doze paracetamola (Calpol, Lekadol, Paracetamol svečke, Citripan) 10 miligramov na kilogram telesne teže, štiri- do petkrat na dan, vendar mora biti med jemanjem najmanj štiri ure razlike.

b.) Nefarmakološki ukrepi, pomembni vsaj tako kot zdravila, pa so:

- pitje hladnih napitkov (na sobni temperaturi),
- mlačni obkladki,
- kopeli z mlačno vodo (29 - 32 stopinj Celzija, 15 - 30 minut),
- tuširanje z mlačno vodo in
- brisanje telesa z mokro brisačo ali gobo.

POZOR! Voda mora biti prijetno topla, vendar hladnejša od telesa, ki ga hladimo. Premrzla voda povzroči, da se žile v podkožju stisnejo in se oddajanje toplote zmanjša. Prostor, v katerem je bolnik, naj ne bo pretopen in treba ga je prezračevati. Prav tako bolnika ne oblačimo v topla oblačila, ker tako samo zadržujemo odvečno toploto.

Zavedamo se, da nepojasnjena vročina vznemirja starše, pa tudi bolnika samega. Zato starši pogostokrat začnejo begati od zdravnika do zdravnika. Otroku dobiva bolj ali manj diferentno zdravilo, zlasti antibiotike, izostajati začne od pouka, starši ga nikamor več ne puščajo, ker se bojijo za njegovo zdravje. Najslabše pri tem pa je, da začno otroka zdraviti samo zato, da navzven nekaj naredimo. Kot zdravniki pa seveda največ naredimo, če uspešno prepričati starše, da je vročina le obrambna reakcija organizma in zato otroku prej koristna kot škodljiva.

Gregor Caserman, dr.med
spec. pediater

S I V A S T R A N

1910 — 1901 — 1902 — 1903 — 1904
 1909 — 1908 — 1907 — 1906 — 1905

Ljudje z začetka
preteklega stoletja

Ivana Zajec, Povhova mama iz Mekinj

Odkar z našimi devetdesetletniki potujemo skozi stoletni čas, se je tokrat prvič primerilo, da smo se dvakrat zaporedoma ustavili v istem kraju. Naša današnja slavljenka Ivana Zajec je namreč doma iz Mekinj kot Kristina Starc, naša znanka iz prejšnje številke Klasja. Obe Mekinjki imata poleg dolgega življenja iz skoraj enake starosti še nekaj skupnega: obe sta pred kakega tričetrt stoletja prišli v vas s sosednje Velike Dobrave. Kristina je bila Plankarjeva, Ivana pa Rebolova.

Na sorazmerno veliki Rebolovi domačiji so v Ivaninem rodu imeli pet otrok. Ivana je bila druga po vrsti. Deklica se je komaj dobro zavedla življenja, že je izgubila očeta. Na začetku velikega spopada v prvi svetovni vojni je s soldati odšel na rusko fronto in ni se več

vrnil. Ovdovela mati je morala sama prevzeti breme domačije in skrb za preživljanje nedoraslih otrok. Del bremen so prevzeli tudi otroci, zlasti starejši. Glavna skrb je tedaj veljala preživetju, šola pa je bila v tistih hudih časih bolj postranska stvar. Pastirska palica, prelca, motika, grablje in srp so bila orodja, ki so jih Ivani že zgodaj dali v roke, in večina od njih jo je spremljala vse dolgo življenje.

Po končani svetovni vihri so se rane med ljudmi počasi zacelile in na Veliko Dobravo se je spet vrnilo normalno življenje. Spet se je oglasilo fantovsko in dekliško petje. Skoraj vsako skupno delo so zaključili s pesmijo. Med pojočimi tericami, mlatiči, plevicami in ličkarji je bila velikokrat tudi naša Ivana. Veselo je bilo tudi na semanje in druge praznične dni, ko je šla skupaj z drugimi brhkimi dekletki pomagat stiškim oštirjem, da so zmogli veliko dela z gosti. Takrat ji je vedno kanilo v žep predpasnika nekaj cvenka, kar je prišlo zelo prav za številne potrebe.

V zrelih dekliških letih se je omožila s Povhovim Tonetom iz Mekinj. Vse se je lepo začelo. Srednje velika Povhova domačija je kar lepo uspevala in dva sinova so že imeli v novem rodu, pa se je spet začela nova svetovna vojna, še bolj kruta in neusmiljena, kot je bila prva.

Neke noči triništiridesetega leta so na okno potrkali neznan, čudo oblečeni vojaki. Ti so ji moža Antona zvalili iz hiše in ga zunaj pobili do

smrti. Tedaj je tudi Ivana stopila na trnovo pot, ki jo je bila pred nekaj desetletji že prehodila njena mati: majhni otroci, garaško delo in žalostni spomini. Nekaj mesecev po tem tragičnem dogodku je Ivana rodila še tretjega otroka, hčer Nado. Bilo je nepopisno hudo, a se je le prebila skozi najhujše, tudi s pomočjo nekaterih dobrosrčnih Mekinjcev in sorodnikov.

Ko so otroci odrasli in prišli h kruhu, je Ivana vendarle našla kak trenutek tudi zase. Dokler je imela moči in zdravja, je šla rada v cerkev, ondi je razmišljala o smislu svojega življenja in našla uteho. Še dve stvari je imela, ki sta ji nekoliko polepšali življenje: zelo rada je imela rože in bila je strastna nabiralka gob - oboje do pozne starosti.

Na koncu pripovedi o Povhovi mami iz Mekinj moram vendarle povedati, kar sem na začetku zamolčal: to, kar sem o njej zapisal, nisem slišal iz njenih ust, temveč sta mi o njej pripovedovala hči Nada in sin Tone. Mamo Ivano je namreč pred slabima dvema letoma zadela kap. Tedaj je obležala v postelji in povsem onemela. Ko sem se poslavljajal od nje, me je samo začudeno gledala in komaj opazen otroški smehljaj ji je zaigral na obrazu. Kaj naj po vsem tem zaželimo enaindevetdesetletni Ivani? Iskreno ji voščimo za rojstni dan, ki ga je praznovala 28. aprila, in spokojno naj preživi odmerjeni čas med domačimi, ki jo imajo radi.

Leopold Sever

Kje so tiste vodice, ki so včasih bile

STUDENEC RATENČAN

Ob cesti med Zagradcem in Ambrusom na levi strani leži vasica Ratenca. Kot vsa suhokranjska naselja ima tudi svojo vodo - Ratenski studenec. Izvir je skrit pod skalo vzhodno nad vasjo. Dolga stoletja je dajal vodo ljudem in živini z vseh treh domačij v naselju. Z izvrstno vodo so se odžejali tudi prebivalci drugih vasi, kadar so po bližnjicah hodili mimo. Živina, ki se je pasla naokoli po obsežnih pašnikih, je kar sama našla pot do vode, ki nikoli ni presahnila.

Zadnja desetletja izvir vedno bolj sameva in izginja. Dobro bi ga bilo od časa do časa malo očistiti, sicer bo voda našla drugo pot in izvira ne bo več.

Vinko in Andrej Hočevnar z Ratenčanove domačije si ogledujeta studenec, ki je dajal tekoči vir življenja številnim rodovom njihovih prednikov. Bosta pomagala ohraniti to naravno bogastvo?

IZ ZAKLADNICE NAŠIH DOMOV

Vsi, ki smo že nekaj dlje na svetu, se spominjamo teh "gosposkih" vozil in iskrih konj, zapreženih vanje. Imeli so jih le nekoliko premožnejši gospodarji. Zapišite, kako smo jim rekli! Vsem pridnim dopisnikom hvala za sodelovanje v našem kotičku.

L.S.

SLOVENSKI PREGOVORI ZA MAJ
(VELIKI TRAVEN)

Če je majnika lepo, je dobro za kruh in seno.

Saditi fižol za Florjana, je dovolj zarana.

Veliki traven moker, rožnik pa mlačen - kmet bo to leto žejen in lačen.

Če Zofija zemlje ne poškropi, vreme poleti prida ni.

Če Urban greje zelo, dobra trgatev bo.

KNJIŽNICA GROSUPLJE

Adamičeva 15

zavod za prostorsko, komunalno in stanovanjsko urejanje grosuplje, d.o.o.
 Taborska ul. 13
 1290 Grosuplje

PRI GRADNJI VAŠEGA NOVEGA ALI ADAPTACIJI OBSTOJEČEGA OBJEKTA

vam nudimo:

- IZDELAVO LOKACIJSKE DOKUMENTACIJE

- IZDELAVO PROJEKTNE DOKUMENTACIJE ZA VSE VRSTE OBJEKTOV

- PRIDOBIVANJE DOKUMENTACIJE ZA GRADBENO DOVOLJENJE

Najdete nas na Taborski cesti 3 v Grosuplju in po telefonu

(01) 786-30-78
786-05-42

OPRAVIČILO

Marjan Gorišek z Livarske 15 v Ivančni Gorici se opravičujem Snežani Bašelj za žaljive besede, izrečene v lokalu AS, in se ji zahvaljujem, ker je odstopila od tožbe.

GOVORI SE

Govori se, da bodo ob odvozu kosovnih odpadkov odvažali tudi avtomobilske školjke. Žal so datumi tega odvoza še skrivnost.

"Hodil po zemlji
"SEVERNA"

sem naši ..."

STRAN

NARAVA IN LJUDJE NARAVA IN LJUDJE NARAVA IN

NARAVA IN LJUDJE NARAVA IN LJUDJE NARAVA IN

ZA DOBRU VOLJO

KAKO SO VAŠKI FANTJE KONKURENTA ODGNALI

Nekdaj so v naših vaseh v fantovskih družčinah veljala nenapisana pravila o medsebojnih odnosih in obnašanju. Sem so spadala tudi pravila o vasovanju pri dekletih.

Nasplošno domači fantje niso prijazno gledali vasovalcev iz drugih vasi. Posledice takega vdora na tuje ozemlje so bile različne: od prefinjene potegavščine do grobega fantovskega pretepa. Naša zgodba spada v prvo kategorijo.

Tine je skrivaj zalezoval Francko iz sosednje vasi. Čeprav je hodil pod okno ponoči, to

ni ostalo skrito domači fantovski srenji. Domačini so vedeli, da ima Francka strogega in korenjaškega očeta, zato so ga uporabili za vasovalčevo strašilo. Neke sobote, ko se je vsiljivec pritaženo vzpenjal po prislonjeni lestvi k oknu, se je najbolj nabrit fantin slekel do spodnjega perila, vzel v roke kopačo in topotaje tekkel od vežnih vrat proti zaljubljenemu vasovalcu. Ta ga je v mesečini hitro opazil. Misleč, da se mu približuje razjarjeni oče, je kot vreča zdrsel po klinih navzdol in bežal preko vrtov kot zajec.

Tako so se fantje znebili hudega konkurenta pri lepi Francki. Nato so sami stopili v akcijo.

Leopold Sever

XXIX. REKORD NAJŠIRŠI KOZOLEC

Kdor bi rad videl najširši kozolec v naši občini, mora k Perkovim na Kal v Suhi krajini. Perkov kozolec namreč meri od stebra do stebra celih 12 metrov. Poslopje je tako široko, da ima v sredini postavljen skedenj, na obeh straneh pa je še toliko prostora, da bi se lahko dva voza priležno gibala pod streho. Kaj je narekovalo to nenavadno razsežnost kozolca, nisem mogel zanesljivo ugotoviti. Najbrž so bile to ozemeljske in lastninske možnosti. Tudi ostreše je naravnost veličastno in ob dobrih letinah je sprejelo pod streho tudi do 60 kmečkih voz

različne krme.

Če bi odstranili skedenj, bi pod kozolcem mirne duše lahko pripravili celo gasilsko veselico, pa bi bilo pod streho še dovolj prostora tudi za najbolj divje plesalce.

Pravi gospodar kozolca je oče Alojzij Mišmaš, a ta se zaradi bolezni ne vzpenja več v kozolčeve late. Tam ga je zamenjal sin Slavko, ki ga vidimo pred rekordnim kozolcem, ob njem pa so še žena Jožica, sin in hči. Vsem čestitam k rekordu in še posebej za pridne roke.

L.S.

"Mi neč ne vprašama, čigav je avta, mi samu pridema pa pašpricama."

Foto:L.S.

PODLISTEK

NAŠI
KRAJI

V
PRETEKLOSTI

LEOPOLD SEVER

RIMSKA KUHNJA IN GOSTINSTVO

Rimska država se je več stoletij raztezala čez naše ozemlje in nedvomno je upoštevanja vreden del našega narodnega telesa še iz rimskih časov. Zato je prav, da zvedo, kako so se hranili in gostili predniki v rimski dobi.

Pri tem moramo upoštevati tudi okoliščino, da sta naše ozemlje prekržali dve pomembni prometni žili: v smeri zahod - vzhod je tekla glavna rimska cesta iz Emone v Panonijo, pravokotno nanjo pa je potekala cesta v smeri sever - jug. Na desno se je odcepila pot proti Dvoru in Beli krajini, na levo pa preko Bogenšperka v Zasavje in naprej proti Trojanam, Celju in Ptujju. Veliki prometni križ je bil zagotovo ob sotočju Višnjice in Stičnice, to je tam, kjer danes nastaja prometno vozlišče v Ivančni Gorici z gostinskimi lokali in bencinskimi servisom. Trditev nedvomno potrjujejo tudi najnovejša arheološka izkopavanja na tej lokaciji: skoraj povsod, kamor so zasadili lopato, so v metrski globini našli veliko položenega kamenja, vmes pa so bile raztresene živalske kosti, razbita posoda in izgubljeni novci iz rimskega časa.

Prometno in gostinsko pomembnost kraja dopolnjujejo še trije ohranjeni obcestni kamni mljnljki. Tu je moralo nedvomno stati tudi znamenito antično naselje

Acervo, ki pa ni preživelo hudih časov po propadu rimskega imperija.

V Acervu je bila pomembna križiščna poštna postaja s pripadajočimi gostinskimi in prenočitvenimi objekti. Tu čez so potovali ljudje iz celotne rimske države, zato upravičeno menimo, da je bila gostinska ponudba tudi

Na širšem območju sotočja Višnjice in Stičnice pri Ivančni Gorici so arheologi našli veliko položenega kamenja in drugih ostankov nekdanje civilizacije - znamenja, ki potrjujejo, da je bilo tu pomembno prometno, trgovsko in gostinsko središče.

Veliko razbitih kosti kaže, da so popotniki, ki so se ustavili v Acervu, nesli naprej masne brade.

pri nas v skladu z okusom časa in pod močnim italjskim vplivom. Kako so se stari Rimljani hranili, izvemo iz njihovih kuharskih receptov. Ti se povečini niso ohranili v izvornikih, pač pa v prepisih. Prepisali so jih učeni menihi v zgodnjem srednjem veku in tako ohranili pomembna sporočila. Najbolj znan rimski kulinarik in pisec receptov je bil Apicij. Nanj nas še danes spominja vsem dobro znana jed pica.